

ГАЗЕТА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Голос України

СЕРЕДА 14 квітня 2004 року

№ 69 (3319)

ФОТОФАКТ

Фото надано Управлінням МНС.

Прогулянка до моря трьох 15-річних школярів ледь не закінчилася трагедією на мисі Фіолент у Севастополі.

Підлітки зірвалися зі скелі й упали на прибережні камені. Хлопчаків, які зазнали черепно-мозкових травм, численних переломів, рятувальники УМНС доставили до травматологічного відділення дитячої лікарні № 5. Трагічного результату вдалося уникнути лише тому, що один із хлопців вирішив не ризикувати на слизьких каменях і почав обходити скелю. Подолавши третину підйому, він побачив розпластані на березі тіла своїх друзів. На кілька годин розтяглися пошуки дорослих, які мають мобільний телефон, щоб викликати рятувальників...

ДЕКЛАРАЦІЄЮ ПРО ЗБІЛЬШЕННЯ СИТИМ НЕ СТАНЕШ

Ранкове засідання 13 квітня

Така думка звучала лейтмотивом у доповіді Міністра праці та соціальної політики Михайла Папієва на дні уряду «Про сучасний стан пенсійного забезпечення та впровадження пенсійного страхування в Україні». Кабінет Міністрів, за його словами, віднаходить усі можливості для поетапного підвищення пенсій низькооплачуваним категоріям населення. Так, 10 березня цього року прийнято постанову Кабінету Міністрів про додаткове підвищення їм з 1 січня пенсій, з урахуванням раніше призначених розмірів, на 12 відсотків.

Не все, був відвертим міністр, відбувається так, як хотілося б. Проте за півтора року вдалося підвищити мінімальну пенсію за віком у 2—2,5 разу. До того ж, лише торік цей показник збільшився у 1,5 разу порівняно з попереднім роком.

2003 року інвалідам Великої Вітчизняної війни додатково до встановлених пенсій за особливі заслуги було збільшено трудові пенсії на 10 відсотків. А з 1 травня адресну цільову грошову допомогу отримуватимуть інваліди війни, в яких розмір пенсій не досягає прожиткового мінімуму.

(Закінчення на 2-й стор.)

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

ОФІЦІЙНО

«Ніякої стрілянини і побиттів не було»

В Іраку в заручники потрапили українські громадяни. Вчора їх звільнено

За офіційними даними МЗС РФ, у Багдаді було викрадено вісім службовців російської компанії «Інтеренергосервіс». Серед захоплених у заручники п’ятеро громадян України, які працюють на фірмі за контрактами. Про це повідомив журналістам глава прес-служби МЗС України Маркіян Лубківський.

З викраденими поводились добре. Заручників відпустили після того, як довідалися, що деякі з них — російські громадяни. Вибачившись, їх посадили у таксі та відправили додому.

(Закінчення на 2-й стор.)

Візит глави МЗС Росії

Учора в Києві з робочим візитом побував недавно призначений міністр закордонних справ Росії Сергій Лавров. Він провів переговори з главою українського зовнішньополітичного відомства Костянтином Грищенком. На другу половину дня було заплановано зустріч глави російської дипломатії з Президентом України Леонідом Кучмою. Як і очікувалося, серед основних тем київських переговорів Сергія Лаврова були відносини країн з Європейським союзом і НАТО. У переддень візиту наш кореспондент у Москві Віктор Тимошенко взяв інтерв’ю у заступника глави МЗС Росії Володимира Чижова.

У зв’язку з розширенням ЄС у нас виникнуть однакові проблеми, вважає заступник міністра закордонних справ РФ Володимир Чижов.

— Складається враження, що російські політики надзвичайно болісно реагують на офіційні заяви України про вступ до НАТО і ЄС...

— Вступ України до НАТО і ЄС — це не одне і те саме. Ми розуміємо, що на даному етапі йдеться про плани, а не практичні дії. У той же час хочу сказати, що ми з українськими колегами стурбовані тим, що розширення ЄС створить багато проблем для Києва і Москви.

(Закінчення на 2-й стор.)

Коротко про важливе

Учора

■ У Києві стартувала спеціалізована акція «Електронна Україна» (в рамках підготовки до Другого всесвітнього саміту з питань інформаційного суспільства).

Сьогодні

■ На аеродромі «Чайка», під Києвом, о 13-й годині заплановано презентаційний політ першої серійної моделі вертольота КТ-112 проекту «Ангел».

Завтра

■ У Києві почнеться дводенне засідання міжурядової україно-чеської комісії з питань торговельно-економічного співробітництва.

У рамках Року Польщі в Україні в Національному художньому музеї України відкрилася виставка творчих робіт відомого художника і письменника Бруно Шульца, який однаковою мірою належить українській, єврейській і польській культурам. Організатор виставки — Музей літератури імені Адама Міцкевича у Варшаві, де зберігається найбільша колекція творів художника.

На знімку: картина «Зачароване місто» Бруно Шульца.

Фото Олега ДИКАНЯ (Укрінформ).

У НОМЕР

Добрива — це звучить дорого!

Мінпромполітики своїм наказом підвищило ціни на мінеральні добрива, які поставляють аграріям. Зокрема, тонна аміачної селітри подорожчала з 550 до 581 гривні, карбаміду — з 690 до 708, аміачної води — з 225 до 234 гривень. Мінпромполітики аргументує подорожчання підвищенням цін на природний газ, використовуваний для виробництва добрив, а також збільшенням вартості імпортної сировини.

А довкола гори...

Зсувні процеси, що розпочалися на Закарпатті, тривають. Тепер вони проявилися поблизу села Ганичів Тячівського району на 59-му кілометрі автодороги Колочава—Усть-Чорна—Калини—Бедевля. Прокладена вона вздовж берега гірської річки Тересви. Річка підмила берег на відрізку близько 200 метрів, і він почав сповзати. Серед інших причин спеціальна комісія, створена для обстеження цієї потенційно небезпечної ділянки, вважає сильне перезволоження відкосу земляного полотна підземними ґрунтовими водами та надзвичайно інтенсивний рух вантажного автотранспорту, в тому числі й лісовозів. Під час зсуву пошкоджено асфальтове покриття дороги — воно вкрилося тріщинами. Ширина безпечного проїзду транспорту скоротилася від шести до чотирьох метрів. Ситуація ускладнюється тим, що облаштувати об’їзну дорогу неможливо — навколо гори.

Як повідомили з центру громадських зв’язків УМНС України в Закарпатській області, розглядаються варіанти зупинення зсуву. Для цього залучено шляховиків, фахівців відділу координації відновлювальних робіт, комісії техногенно-екологічної безпеки та з надзвичайних ситуацій, **повідомляє наш власний кореспондент Іван ГУДЗОВАТИЙ**.

Великодній дзвін нового храму

Десять нових дзвонів залунали на Великдень на Свято-Преображенському кафедральному соборі, будівництво якого завершується в Донецьку. Дзвони відлито на Донецькому металургійному заводі, де три роки тому організовано спеціальну дільницю. Найбільший дзвін для нового храму важить сім з половиною тонн. За словами начальника дільниці Сергія Самойлова, замовлень у колективу майстрів чимало. Витвори донецьких умільців прикрашають церкви в Україні та Росії. За кілька місяців металурги виготовлять «велетня» вагою сім тонн для Києво-Печерської лаври, **повідомляє наш власний кореспондент Ліна КУЩ**.

Без зайвого клопоту

Цими днями, які передують поминальним, біля цвинтарів і кладовищ Дніпропетровська розгорнув виїзну торгівлю своєю продукцією місцевий лакофарбовий завод. До того ж за цінами, що не перевищують собівартості. Це благодійна акція, мета якої — щоб всі люди придбали лаки чи фарби і оновили могили своїх рідних та близьких, хрести, пам’ятники, обеліски і огорожі на них. Тепер не треба везти з собою фарби у громадському транспорті, а всім ще й безоплатно дістаються пензлі, **повідомляє наш власний кореспондент Микола НЕЧИПОРЕНКО**.

БЛІЦОПИТУВАННЯ — КІРОВОГРАДЩИНА

Як ви оцінюєте стан доріг, тротуарів?

Василь Тимофєєв, 33 роки, підприємець:

— Говорити про дороги в Кіровограді щонайменше смішно. У нас є лише проїжджі частини. Та й то такі, якими проїхати неможливо...

Сергій Миколайович, водій зі стажем:

— Кожний кандидат на посаду міського голови одним із перших пунктів своєї програми обіцяв відремонтувати дороги. Але вони стають дедалі гірші.

Віктор Васильович, автолюбитель:

— Мене цікавить, куди йдуть гроші, котрі я сплачую як транспортний збір? Адже, наскільки мені відомо, їх мають витрачати саме на ремонт доріг...

Олександр, 23 роки, киянин:

— Дивує довготерпіння кіровоградських водіїв. Усі скаржаться на погані дороги, але не чув, щоб хтось звертався з позовом до суду на підприємства, які відповідають за їхній стан, чи на міську владу...

Марина, 42 роки, перукар:

— Дратує, що останнім часом тротуари покривають плиткою. Взимку по ній неможливо ходити, та й влітку підбори застрягають...

Розпитував Олег БОНДАР.

Мал. Миколи КАПУСТІ.

Я ВАМ ПИШУ...

Дайте інваліду мінімум

Більшість інвалідів Великої Вітчизняної війни отримують мізерні пенсії. За одяг мовчимо, з їжі не все собі можемо дозволити. Вже давно не бачимо на своїх столах ні масла, ні ковбаси. А ми ж воювали з фашистами, проливали свою кров...

Дуже хотілося б до Дня Перемоги отримати подарунок — підвищену до прожиткового мінімуму пенсію. А ще... якби нам повернули заощадження, хоча б по тисячі гривень. Невже ми не заслужили на гідне життя?

П. ДЕГТЯРЬОВ,
за дорученням інвалідів Великої Вітчизняної війни.

Лужани Чернівецької області.

Лише красиві обіцянки

Щось не так виходить: прості трудівники, що працювали по сорок—п’ятдесят років, ніякого підвищення пенсії не відчують. Хіба можна порівнювати зарплату вищих чинів із зарплатою тих, для кого заробіток у сто—сто п’ятдесят карбованців вважався «золотим» і на нього можна було жити?

Але ж чиновники обіцяли, що жодного пенсіонера не буде скривджено, всі одержать добавку, до того ж добру. Чи не соромно їм тепер людям в очі дивитися?..

Н. СМИРНОВА.

Краснодон Луганської області.

Баланс тижня

Чого варті залізні прогнози

2

Блок №1 Запорізької АЕС від’єднано для капітального ремонту

ПОЛІТИКА

Декларацією про збільшення ситим не станеш

ПАРЛАМЕНТСЬКА ХРОНІКА

Ранкове засідання 13 квітня

(Початок на 1-й стор.).

Йшлося, що у зв'язку з прийняттям закону «Про пенсії за особливі заслуги перед Україною» уряд призначив пенсії 920 тисячам осіб на суму майже 0,5 млрд. грн., зокрема, багатодітним матерям, учасникам бойових дій, особам, нагородженим за трудові заслуги. А завдяки співпраці Верховної Ради та Кабінету Міністрів забезпечено 100-відсоткове фінансування програми щодо запровадження додаткових пенсійних гарантій працівникам, вивільненим у зв'язку з достроковим виведенням Чорнобильської АЕС з експлуатації. Крім цього, наголошував М. Папієв, нині в повному обсязі фінансується програма вартістю близько 300 млн. грн., відповідно до якої 150 тисячам осіб, котрі працювали або проживали на територіях радіоактивного забруднення, знижено пенсійний вік. За оперативними даними, до бюджету Пенсійного фонду у січні—березні 2004 року надійшло понад 7 млрд. грн. (порівняно з відповідним періодом минулого року більше на 35 відсотків).

Звісно, зізнався міністр праці, є прорахунки і недоліки, проте роботу уряду, якому вдалося уникнути непопулярних кроків, високо оцінили закордонні експерти, і побіцяв, що через два—три роки бідних пенсіонерів не буде.

Уряд, за словами Михайла Папієва, щорічно проводитиме індексації пенсійних виплат та їх підвищення, починаючи з 1 березня 2005 року, з урахуванням темпів зростання середньої заробітної плати не менш як на 20 відсотків.

Не таким оптимістичним був у своїх прогнозах голова правління Пенсійного фонду Борис Зайчук. Зокрема, він зазначив, що, незважаючи на вжиті заходи, розміри пенсій, особливо у солідарній системі загальнообов'язкового державного пенсійного страхування, залишаються низькими. Так, проблемним є питання фінансування виплати пенсій особам, які працювали у сільському господарстві. В деяких регіонах середній розмір пенсій перевищив середній рівень заробітної плати. Однією з головних причин відсутності коштів голова правління назвав демографічну кризу. Якщо, скажімо, у 80-х роках на одного пенсіонера було чотири працюючих, то нині ці цифри співвідносяться як 1 до 1.

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

Із співдоповіддю на дні уряду виступив голова комітету у справах пенсіонерів, ветеранів та інвалідів Петро Цибенко. Він, як і більшість комуністів і соціалістів, наголошував на тому, що пенсійну реформу зробили не для народу, а за рахунок народу.

На початку ранкового засідання народні депутати хвилиною мовчання вшанували пам'ять народного депутата Івана Четверікова (фракція «Регіони України»), який позавчора пішов з життя.

Наталя ЯРЕМЕНКО.

ДУМКИ З ПРИВОДУ

І все-таки реформа буде?

Після голосування у Верховній Раді за зміни до Конституції України постало дуже багато запитань. Насамперед — що саме відбулося у стінах парламенту? За що проголосували народні депутати? На них відповідають безпосередні учасники цього дійства.

Нестор ШУФРИЧ, фракція СДПУ(о):

— Можна зробити висновки щодо організації роботи в самій більшості. А також чому під час реєстрації картки спрацювали і показали, що депутати присутні, а буквально через три хвилини вони вже були незареєстровані? Верховна Рада має визначитися, чи повертатиметься до цього питання повторно. Якщо парламент прийме рішення щодо голосування за зміни до Конституції, то ми зможемо розглядати законопроект номер 4105 будь-коли, адже він іще не голосувався. Розглядали пропозиції, внесені Олександром Морозом, і під зовсім іншим номером.

Валерій КОНОВАЛЮК, фракція «Регіони України»:

— Ситуацію в парламенті можна оцінювати по-різному. Але процес політичної реформи відбудеться у кожному разі. Це неминуче.

Микола ГАПОЧКА, депутатська група «Народний вибір»:

— У більшості не вистачило мудрості й порядності, проявили себе люди, які відійшли на узбіччя й давно готувалися до зради ідеї. У цьому є й елемент випадковості, хтось не погоджувався із законом про вибори до парламенту за пропорційною системою, хтось продався. Але не думаю, що політреформа провалилася, просто не була проголосована у такому вигляді. Юристи ще вивчатимуть можливості повернення до голосування за зміни до Конституції. Під сумнівом опинилася не сама більшість, а її чисельність. Більшість буде, але ситуативна.

Записала **Юліана ШЕВЧУК.**

Візит глави МЗС Росії

(Початок на 1-й стор.).

Це мито, тарифи, вантажні перевезення, квоти, антидемпінгова політика та багато іншого. Але ж з новими членами ЄС в України і РФ була традиційно хороша торгівля. Крім того, Україні доведеться вирішувати питання статусу українських громадян, які працюють у нових країнах ЄС.

Стосовно нашої позиції щодо розширення НАТО, то вона добре відома. Ми вважаємо цей процес глибоко помилковим, великою стратегічною помилкою, спробою дати відповіді на виклики безпеки XXI століття засобами середини XX століття. Зрозуміло, ми за кожною державою визнаємо право на помилку. Але й очевидно, що якщо ідея вступу України до НАТО стане частиною державної політики і набуде практичного виміру, то ця справа не найближчого майбутнього.

— Але вже сьогодні реально є багато двосторонніх документів, що регулюють відносини України і НАТО.

— Мені залишається нагадати, що в Декларації про державний суверенітет, прийнятій 1990 року, Україна мала намір у майбутньому стати нейтральною державою.

— Як Росія поставиться, якщо в країнах, котрі вступили до НАТО, розміщуватимуться війська альянсу?

— У всіх зобов'язаннях і документах — комісії НАТО, Римській декларації, Мадридській заяві 2003 року — зафіксовано, що нові члени НАТО не розміщуватимуть на своїй території війська на постійній основі і ядерну зброю. За нинішніх умов, з розширенням НАТО ще актуальнішою стає ратифікація Договору про обмеження звичайних озброєнь в Європі.

Віктор ТИМОШЕНКО.

Москва.

Державну реєстрацію законів не передбачено

Міністерство юстиції України не реєструвало законопроект під номером 1674-4, повідомила прес-служба Мін'юсту з посиланням на заступника міністра Лідію Горбунову.

За словами Л. Горбунової, державну реєстрацію законів і законопроектів законодавством не передбачено.

Заступник міністра також повідомила, що останній реєстраційний код, який було присвоєно Мін'юстом нормативно-правовому акту в четвер, 8 квітня 2004 року, — 28445/2004. Перша частина реєстраційного коду, що присвоюється документу, означає його порядковий номер. Друга — рік ухвалення рішення про включення нормативно-правового акта до Державного реєстру.

Отже, номер 1674-4 не відповідає класифікації документів, що реєструються Мін'юстом.

Що стосується внесення законів до Держреєстру як автоматизованої системи збору, нагромадження і обробки актів законодавства, то, за словами Л. Горбунової, це передбачено лише після їхнього прийняття, присвоєння реєстраційного номера в органі, що прийняв акт, і засвідчення печаткою цього органу.

Минулого четверга парламент України не ухвалив закон про внесення змін до Конституції. За нього проголосували 294 депутати, а потрібно 300. Пізніше координатор парламентської більшості Степан Гавриш заявив, що на голосування було поставлено не законопроект 4105, схвалений Конституційним Судом, а «невідомий, незареєстрований у Верховній Раді законопроект» номер 1674-4.

ДЕПУТАТ В ОКРУЗІ

Фото автора.

Уроки Батурина закликають до єднання

У Батурині освячено хрест пам'яті на честь загиблих героїв, які віддали своє життя 2 листопада 1708 року за самостійну Україну. Величний монумент постав на крутому пагорбі над Сеймом. За доби Івана Мазепи тут була фортеця.

У церемонії перепоховання останків спалених батуринців, виявлених під час археологічних розкопок, разом з громадськістю взяли участь народні депутати Владислав Атрошенко, Борис Безпалий, Іван Драч, В'ячеслав Кириленко, Юрій Костенко, Павло Мовчан, Іван Плющ, Ігор Тарасюк, Віктор Ющенко.

Учасники мітингу вшанували пам'ять героїв-батуринців і висловлювали стурбованість з того, «що офіційний Київ проігнорував важливий захід у Батурині, що ця подія не зблизила різні політичні сили».

Сергій ПАВЛЕНКО.

Чернігівська область.

На знімку: домовину з останками загиблих батуринців несуть до місця поховання.

«Ніякої стрілянини і побиттів не було»

(Початок на 1-й стор.).

Усього за контрактом з цією компанією в Іраку працюють близько 20 українських фахівців. Вони виїхали до Іраку в різний час і перебувають питаннями реконструкції енергетичних об'єктів, зокрема іракських електростанцій. Українці, які опинилися в заручниках, приїхали в Ірак майже місяць тому. «Увечері 12 квітня в Багдаді група озброєних осіб увірвалася в будинок, в якому мешкали фахівці російської компанії «Інтеренергосервіс», захопила дев'ять чоловік і повезла їх у невідомому напрямку. Дорогою одного із захоплених відпустили», — повідомив журналістам представник МЗС РФ Борис Малахов. У свою чергу виконавчий директор «Інтеренергосервіса» Олександр Рибінський розповів, що в другій половині дня 12 квітня в будинок у Багдаді, де розміщується персонал компанії, увійшли озброєні люди в масках. Вони завантажили людей в машину і повезли в невідомому напрямку. «Ніякої стрілянини, побиттів не було», — сказав О. Рибінський в інтерв'ю радіостанції «Эхо Москвы». «У мене немає жодних припущень щодо того, кому могло бути вигідне викрадення службовців компанії», — зазначив виконавчий директор «Інтеренергосервіса». — До викрадення жодних погроз на адресу співробітників компанії не надходило, люди ставилися до нас досить прихильно, ніяких ворожих випадів не було».

Яна СТАДІЛЬНА.

УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

Про визнання такими, що втратили чинність, Указів Президента України від 1 березня 2004 року № 259 і від 5 березня 2004 року № 281

1. Визнати такими, що втратили чинність:

Указ Президента України від 1 березня 2004 року № 259 «Про окремі поточні рахунки для справляння податку на додану вартість та обороту коштів податку»;

Указ Президента України від 5 березня 2004 року № 281 «Про внесення змін до Указу Президента України від 1 березня 2004 року № 259».

2. Кабінету Міністрів України привести свої рішення у відповідність із цим Указом.

Президент України Л. КУЧМА.

м. Київ, 9 квітня 2004 року.
№ 420/2004.

БАЛАНС ТИЖНЯ

Чого варті залізні прогнози

Зле на душі, коли збуваються твої власні негативні прогнози. Але від дійсності нікуди не втечеш.

Ціни на метал продовжують зростати

У попередньому тижневому огляді результатів і тенденцій у вітчизняній економіці наша газета поставила під сумнів успіх своєрідного меморандуму, підписаного урядом та металургами країни. Про зниження цін на металопродукцію на внутрішньому ринку до рівня 30 грудня 2003 року. І як у воду дивилась.

Сама угода, нагадаємо, була підписана ще в березні на прохання українських машинобудівників. Торішнє пожвавлення цього сегмента індустрії, а отже, і зростання попиту на метал, з початку року фактично загальмувалося через стрибкоподібне — до 40 відсотків! — підвищення цін на прокат і комплектуючі буквально протягом січня—лютого. І коли в березні металурги ціни на свою продукцію не нарощували, то минулого тижня знову спостерігалося зростання.

Утім, звинувачувати в цьому сталеварів і прокатників щонайменше гріх. Та й безглуздо. Як безглуздо в умовах хай і анархічного, але все-таки ринку уповати на адміністративні заклинання у вигляді меморандумів, угод чи прямих заборон кому б то не було продавати свою продукцію якомога дорожче. Тим більше, коли її беруть. Змушені брати. Як ті ж металурги — залізорудний концентрат, феромарганці, кокс і металобрухт.

Як відомо, ці підгалузі гірничо-металургійного комплексу давно вже контролюються цілком певними доморослими олігархами й олігархічними групами. Саме вони підняли ціни на сировину відразу в півтора-два рази. На запит Кабміну обгрунтувати хоч як-небудь свої дії приватні компанії скромно промовчали. Про роль Антимонопольного комітету в державному регулюванні вітчизняного ринку промовчимо ми. Наприклад, якщо Маріупольський комбінат імені Ілліча в грудні купував залізорудний концентрат по 97,5 гривні за тонну, то у квітні змушений платити вже по 169 гривень. Тоді як ціна виробника, по суті, залишалася колишньою, не вище 70 гривень. І що ж залишається металургам? Працювати собі на збиток?

Слово честі, складається враження, що хтось згори чи з-за бугра дав команду нашим олігархам зупинити розвиток української промисловості високого, вищого за сировинний, рівня виробництва. І вони її завзято виконують. Але ж без розвитку саме високотехнологічних галузей нашому народові з безпросвітніх злиднів не видряпатись.

Бюджет 2005 року має бути бюджетом села

Таку заяву зробив Голова Верховної Ради Володимир Литвин після відвідання Херсонської області. Інакше, відзначив він, усі розмови про піднесення вітчизняного сільського господарства залишаться пустопорожньою балаканиною.

Володимир Литвин цілком правий. Сільгоспвиробники південних регіонів, де весняні роботи мали б уже закінчуватись, по-справжньому так і не змогли вийти в поле через відсутність коштів на закупівлю пального, високосортного посівного матеріалу та мінеральних добрив. Через торішній неврожай більшість селян не змогли погасити в повному обсязі торішні кредити. Нових на цьому тлі комерційні банки, природно, не дають. Страхові компанії обминають селян або заламують непомірні ціни за свої послуги. Обіцяні ще в січні 700 мільйонів гривень бюджетної підтримки до безпосереднього конкретного сівача так і не дійшли. Щоб закупити десяток-другий тонн бензину, під ніж пускають худобу, навіть дійних корів. Але і цей крайній захід не рятує.

Словом, оптимістичні прогнози на врожай цього року стають дедалі сумнівнішими. Площа озимини, котра благополучно перезимувала, як відомо, через дефіцит оборотних фінансових коштів минулої осені була значно скорочена. Повноважий яровий клин, отож, теж не дуже вимальовується...

Тим часом віце-прем'єр-міністр Іван Кириленко на тому тижні з явним полегшенням відрапортував, що Україна закрила поточний маркетинговий рік із продовольчого зерна. Імпортувавши його більш ніж 3,5 мільйона тонн. І запевнив — уже вкотре! — що ціни на хліб не зростатимуть. Що ж, почекаємо до липня, до початку наступного маркетингового року. А там побачимо.

Доведеться викладати грошики

Та все-таки адмінзаклинання, про які йшлося вище, іноді спрацьовують. Щоправда, локально. І головним чином за рахунок рядових громадян.

Так, наші нафтотрейдери виконали дану урядові обіцянку і штучно стримали сезонне зростання цін на пальне для сільгоспвиробників. Зате, як і прогнозувала наша газета, роздрібні ціни на бензин до кінця першої декади квітня полетіли вгору. Підскочивши одразу на 7-8 відсотків. До того ж одночасно в усіх регіонах України.

І це, звісно, не межа. Ціни на нафту на міжнародному ринку продовжують зростати. Сподівання на їх обвал через переможну війну Буша проти Саддама Хусейна не справдилися. А в світлі подій в Іраку минулого тижня то й зовсім навпаки: змінили свій вектор на протилежний. А тут ще власні особливості внутрішнього ринку у вигляді запроваджуваних ПДВ-рахунків, які заморожують значну частину оборотних коштів не тільки торгівців, а й нафтопереробників. Щоправда, Президент їх своїм указом відмінив. Та все ж гадаю, що на кінець квітня 30-відсоткове зростання цін на пальне врозздріб неминуче.

Ігор НАУМЕНКО.

ЧЕТВЕРІКОВ ІВАН АНТОНОВИЧ

12 квітня 2004 року після тяжкої тривалої хвороби помер народний депутат України четвертого скликання, заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань екологічної політики, природокористування та ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи, член депутатської фракції «Регіони України» ЧЕТВЕРІКОВ Іван Антонович.

Четверіков І. А. народився 14 червня 1951 року в с. Руська Конопелька Суджанського району Курської області (Російська Федерація).

У 1988 році закінчив Український заочний політехнічний інститут імені І. З. Соколова і здобув кваліфікацію інженера-механіка.

Трудову діяльність розпочав 1970 року старшим диспетчером централізованої служби автоуправління (Харків) і пройшов шлях до голови правління ВАТ «Полтавагаз».

У 2002 році обирається народним депутатом України по виборчому округу №151, Полтавська область.

Блискучий господарник, палкий патріот — він був взірцем самовідданого і чесного служіння рідній Вітчизні.

Світла пам'ять про Івана Антоновича Четверікова назавжди збережеться в наших серцях.

Володимир ЛИТВИН, Адам МАРТИНЮК, Олександр ЗІНЧЕНКО, Валентин ЗАЙЧУК.

12 квітня 2004 року після тяжкої тривалої хвороби помер депутат Верховної Ради України четвертого скликання, заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань екологічної політики, природокористування та ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи **ЧЕТВЕРІКОВ Іван Антонович**. Народні депутати комітету, членом якого був Іван Антонович, глибоко сумують з приводу його передчасної смерті і висловлюють глибоке співчуття родині, друзям та близьким у зв'язку з втратою дорогої і шанованої людини. Світла пам'ять про Івана Антоновича назавжди збережеться у наших серцях.

Депутатська фракція «Регіони України» висловлює глибокі співчуття родині, друзям, близьким і колегам з приводу тяжкої втрати — передчасної смерті народного депутата України **ЧЕТВЕРІКОВА Івана Антоновича.**

Світла пам'ять про нашого товариша буде завжди жити в наших серцях.

З глибоким сумом і скорботою

Депутатська фракція «Регіони України» у Верховній Раді України.

Закохані в танець

Головна нагорода балетного конкурсу Сержа Лифаря залишилася в Києві

КОНКУРСИ

Понад двадцять нагород у номінаціях «артисти» та «хореографи» вибороли представники української школи класичного танцю на V Міжнародному конкурсі балету імені Сержа Лифаря, який відбувався на сцені Національної опери під патронатом Президента України. Володарем Гран-прі став соліст Національної опери України, вихованець донецької балетної школи Вадима Писарєва Ярослав Саленко.

Балетний конкурс більше нагадує спортивні змагання: неприховане хвилювання перед виступом, постійні розминки, старі й нові травми, лікарі та масажисти, останні настанова педагогів і, хоч би що боліло, — з усмішкою на сцену. Жізелі та принци, кітрі та базілі, баядерки та корсари після кожного па змушували зал затаїти подих або вибухнути хвилею оплесків.

А вже потім, за кулісами, — привітання, поцілунки, знемога від виснаження і сльози радості та невдач. Імена переможців трималися у таємниці до церемонії нагородження та закриття конкурсу. Знавці балету зазначали: цього року особливо були сильні виступи чоловіків. Зазвичай конкурс оцінюється так: якщо виборено Гран-прі, отже, його рівень високий.

Українські танцівники посіли всі призові місця у молодшій і старшій вікових групах, п'ять нагород одержали вихованці школи уславленого донечанина Вадима Писарєва. Раніше в українському класичному танці кузнею кадрів була лише одна, київська балетна школа. Нині потужно розвивається ще й донецька. Хтось уже в цьому навіть бачить велику політику. Невідомо, чи вона там є, але що більше буде в нашій державі танцювальних шкіл, і якщо їх підтримувати, то в українського балету краще майбутнє.

Юліана ШЕВЧУК.

Фото Анастасії СІРОТКІНОЇ.

На знімках: володар Гран-прі Ярослав Саленко; лауреат другої премії Наталя Мацак і Артем Дацишин.

ЩОБ ПАМ'ЯТАЛИ

Парк Перемоги в Ковелі

Напередодні Великодніх свят у Ковелі на березі річки Турія закладено парк на честь 60-річчя Перемоги. Понад дві з половиною тисячі саджанців для цієї справи надали Ковельський держлісгосп і спеціалізоване лісогосподарське підприємство «Тур».

Нагадаємо, що Ковель у роки Великої Вітчизняної війни став місцем найжорстокіших боїв на Волині між радянськими і німецько-фашистськими військами. Майже чотири місяці тривала битва за цей важливий залізничний вузол. У ній героїчно загинуло кілька тисяч воїнів Першого Білоруського фронту. Щороку шостого липня ковельчани урочисто відзначають день визволення міста, який тут є святковим. Традиційно частину заходів проводять на березі річки Турії. Саме на цьому місці незабаром і зазеленіє парк Перемоги.

Микола ЯКИМЕНКО.

Волинська область.

Із смутної дівки не буде веселої жінки

У Чернівцях відкрито «сервісний центр» з реабілітації потерпілих від жіночої работоргівлі

Для впровадження цього проекту пілотною визначено Чернівецьку область. З огляду на найнижчий рівень зайнятості жінок, малу, значно нижчу від встановленого в державі прожиткового мінімуму, зарплату буковинок. За оцінками експертів, кількість мешканців Чернівецької області, які виїхали на заробітки за кордон, становить 170—200 тисяч. Переважна більшість із них — жінки. І, як свідчить сумний досвід, чимало заробітчанок стають жертвами сучасної работоргівлі. Вирвавшись усіма правдами і неправдами з цих страшних тенет і повернувшись додому, такі жінки почуваються морально зломленими, відкинутими на узбіччя життя. Надто якщо не мають в руках професії, що має попит на ринку праці. Отож саме на таку категорію жінок й спрямований проект МОП. Його координаторами в краї будуть Чернівецький обласний центр зайнятості, Чернівецька громадська організація «Жіночий центр» та управління у справах сім'ї, дітей та молоді Чернівецької облдержадміністрації.

На робочій нараді з питань впровадження в області пілотного проекту МОП заступник голови облдержадміністрації, голова обласної координаційної ради з протидії торгівлі людьми Франц Федорович зазначив, що до реалізації цього проекту долучаться також Чернівецький бізнес-центр, підприємці, профспілки. Відтепер жінки знатимуть, що у них є реальна можливість безплатно здобути професію, підвищити свій кваліфікаційний рівень, отримати психологічну підтримку, проконсультуватися в юриста. Тим, хто наважиться започаткувати власний бізнес, організатори проекту обіцяють надавати мікрокредити на досить вигідних умовах, зрозуміло — на конкурсних засадах і під конкретні бізнес-проекти.

Сергій СУЛИМА.

Ученим море по коліно

Цього року Херсонському морському коледжу виповнилося 170. Цей навчальний заклад було утворено за клопотанням графа Воронова указом імператора Миколи I у 1834 році як училище торговельного мореплавання. Відтоді його не раз реорганізовували та перейменовували. За період існування коледжу підготовлено понад 30 тисяч морських фахівців, 30 сучасних суден носять на своїх бортах імена вихованців коледжу. Тепер тут готують фахівців судноводіння, електрообладнання та автоматики суден, експлуатації суднових енергетичних установок. А з нового навчального року на базі коледжу працюватиме морський інститут.

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

Нинішнього року навчально-лабораторна база коледжу поповнилася комплектом сучасного обладнання космічного зв'язку, радіолокаційною станцією, більш як 70 сучасними комп'ютерами, двома лінгафонними кабінетами. Створено комп'ютерні інтернет-зали та бібліотеки, що дало змогу узгодити навчання з міжнародними стандартами підготовки моряків за вимогами IMO — Міжнародної морської організації.

Юліана КУЧЕРЯВА.

І двійнята, і трійнята

У пологовому будинку №1 Тернополя дружина священика з Монастириського району Тетяна Максимлюк народила трьох діток: двох хлопчиків і дівчинку. Дівчинка зовсім крихітна: важить кілограм, а хлопчики — по два кілограми. Трійнят назвали Ярославом, Андрієм і Анною. В останні дні березня в цьому самому пологовому будинку народилося дві двійні.

Любов ЛЕВИЦЬКА.

Тернопільська область.

АКЦІЇ

Якщо не судом, то горлом

Працівники державного підприємства «Довжоцький спиртозавод» пікетували приміщення Державної виконавчої служби Кам'янець-Подільського районного управління юстиції Хмельницької області.

З півсотні осіб із плакатами «Геть корупцію!», «Ні — зупинці Довжоцького спиртозаводу!», «Розблокуйте рахунки — віддайте зарплату!» привертали до себе увагу на вулиці Данила Галицького. На чолі гурту — голова заводського профкому Василь Рудюк та юрист Анатолій Мазур із мегафоном у руках.

Працівники згаданої державної служби району прийняли до виконання рішення Господарського суду Хмельницької області та Житомирського апеляційного суду про стягнення зі спиртозаводу на користь товариства з обмеженою відповідальністю «Укрпромінвест» 128489,32 гривні. Оскільки з погашенням боргу спиртозавод не поспішав, розрахункові рахунки згідно з чинним законодавством арештували.

— Поза арештом залишилися каса та продукція, якої щоденно завод реалізує на кругленьку суму. Так що зарплату є з чого виплатити. Виконавці діяли у правовому полі, — пояснив начальник управління юстиції Валентин Вітковський. — Ми добре пам'ятаємо, як за зволіканням з накладенням арешту на майно Хмельницького обласного державного об'єднання «Хмельницькспирт» з нашого колеги суд стягнув майже три сотні гривень. На той час у провадженні було шість тисяч справ на вісім працівників. Нині лишилася тисяча. Згідно із Законом України «Про виконавче провадження» «забороняється втручання інших державних або недержавних органів та їх посадових осіб у виконавче провадження». Та, як і раніше, з нами намагаються говорити «по понятіях», шукають засобів впливу через посадовців, інколи навіть вдаються до погроз.

Спектакль із робітничим тиском розігрується не вперше. Профком веде принижених та ображених мітингувати не до районної влади, якій підконтрольне державне підприємство. Трудівників використовують різні маніпулятори. Вислухавши пояснення працівників ДВС, декотрі протестанти засумнівалися, чи не втягнули їх начальство в аферу? Вони побачили, що виконавча служба — не каса підприємства, і навіть не суд, до якого можна подати позов на директора Анатолія Михайлова і примусити його виплатити заборговану зарплату.

Однак стягнути борг у такий спосіб кам'янецьким виконавцям не вдалося, ДВС заявила собі... відвід, а вища інстанція це прохання задовольнила. Стягуватимуть борг тепер виконавці сусіднього Новоушицького району, віддалені від боржника на 60 кілометрів.

Віра ШПИЛЬОВА.

Хмельницька область.

ТЕНДЕНЦІЇ

Народи й партії — єдині?

Минулого тижня в Києві відбулося розширене засідання Асоціації національно-культурних об'єднань України за участю представників понад ста всеукраїнських і регіональних громадських організацій неукраїнських народностей.

Україна — не моноетнічна держава, тому цілком природним є прагнення та право національних меншин на політичне представництво, особливо за умов реформування суспільно-політичного життя. Цій проблемі й було присвячено засідання асоціації.

Йшлося про певні перспективи представництва національних меншин у владних структурах. З цього приводу є чимало декларацій, а потрібні дієві механізми втілення їх у життя. Яка ж організація може активно та послідовно представляти інтереси різних етнічних груп? По-перше, можна структуруватися політично, перейнявши досвід сусідів-угорців, які мають систему органів самоврядування національних меншин. По-друге, можна створити блок партій. Або — увійти до вже чинної політичної сили, програма якої передбачає захист інтересів неукраїнців. Хоча саме від цього деякі промовці застерігали, мовляв, політичні партії з'являються і зникають, а етнічні групи повинні мати постійного представника, який не буде залежати від перестановки сил на політичній карті.

Отже, йдеться поки що лише про політичні проекти. А тим часом учасники засідання закликали до об'єднання суспільства на основі громадянства, а не етнічної належності. Нагадали й про толерантне ставлення до всіх сущих в Україні мов, культур та релігій. Нагодою для цього може стати 60-річчя депортації татар та інших корінних народів Криму, які й досі потребують підтримки та співчуття співгромадян.

Анна БОЙКО.

ГАМАНЕЦЬ

Мільйонери та наближені до них

Троє мешканців Рівненщини задекларували доходи у розмірі понад мільйон гривень, п'ятеро — від 500 тисяч до мільйона і ще троє людей — від 200 тисяч до 500 тисяч гривень. Про це повідомили в управлінні оподаткування фізичних осіб ДПА в Рівненській області.

Олександра ЮРКОВА.

ФОТОФАКТ

Відкриттям Закарпатського фестивалю-ярмарку вин стало червоне горобиново-виноградне, виготовлене в Концовому неподалік Ужгорода.

На знімку: серед асортименту, запропонованого виноробами з Концового, — і горобиново-виноградне вино.

Фото Сергія ГУДАКА (Укрінформ).

«Причастя» Миколи Бабака

ВИСТАВКИ

Колекцію українських народних ікон Центрального Подніпров'я, датованих XVII—XIX століттями, представлено у Черкаському обласному художньому музеї. Унікальні експонати зібрав та відреставрував черкаський художник, письменник, збирач старожитностей Микола Бабак. За оцінками фахівців, 500 шедеврів мистецького проекту «Причастя» — одне з найбільших систематизованих зібрань ікон в Україні.

— Я врятував лиш попіл із народного скарбу, знищеного варварами двадцятого століття, — каже Микола Бабак. — Цю велич духу і генія українського народу я хочу показати й там, де про Україну досі ще мало знають. Планується, що після мандрівки світом колекція стане постійно діючою експозицією Черкаського обласного художнього музею.

Лідія ТИТАРЕНКО.

Черкаська область.

На знімку: Микола Бабак, людина, що здійснила мистецький подвиг.

Олександр КУЗЬМУК: «Ношу два головні убори — кашкет військового та капелюх політика»

ХТО Є ХТО

— Генерал армії, народний депутат України Кузьмук більше політик чи військовий?

— Ще ніхто у світі не довів, що військовий не може бути політиком. Мало того, історія свідчить, що найчастіше військові стають грамотними політиками. Приміром, Джордж Вашингтон. Я в політиці вже вісім років, не новачок. Адже посада міністра оборони найполітичніша в усьому світі, навіть в Україні. Іноді кажу, що ношу два головні убори — кашкет військового та капелюх політика.

— Досі ще не вщухли пристрасті навколо аварії російського літака над Чорним морем два з половиною роки тому. Чи можна сьогодні дати однозначну відповідь, хто був винний у тому, що сталося? Як оцінюєте свої дії у тій ситуації? Якби вас умовили не йти у відставку, погодилися б?

— Я досі не перестаю працювати над вивченням причин цієї трагедії. І поки що не можу дати однозначної відповіді. Бо й дотепер не розібралися, що там сталося насправді. Я і сьогодні не можу точно сказати, що з боку Збройних сил України були порушення, які могли призвести до цієї трагедії. Мої заяви обгрунтовані. Є фото- та відеоматеріали, котрі доводять, що падіння ракети відбулося за 70 кілометрів від місця катастрофи. Але, з другого боку, факт загибелі літака наявний. А в цьому районі ніхто, окрім нас, не застосовував засобів протиповітряної оборони.

Відповідальності з себе за те, що трапилося, я не знімаю. Тому й наполіг на своїй відставці. Розумів, що за тієї ситуації ця трагедія може негативно вплинути на імідж країни і Президента. А це буде використано супротивниками. Я «перетягнув» провину на себе і був правий. І сьогодні вчинив би так само.

— Подейкують, що після тієї катастрофи літака ви стали дуже багато курити. Чи позбулися нині цієї шкідливої звички?

— Я курив по три пачки на день. Але з 8 жовтня 2003 року кинув. Сталося це по дорозі з Миколаєва до Києва. Ще в Миколаєві про це й не думав. Але, узявши чергову сигарету, сказав собі: «Невже не зможу кинути?» І кинув. Напевно, щоб собі довести.

— Чому присвячуєте вільний час? Чимось захоплюєтеся?

— Моя пристрасть — риболовля й полювання. Серйозно захоплююся історією та колекціонуванням усього історичного. Причому колекції передаю до музеїв. Наприклад, колекції холодної зброї передав до Національної академії наук, Музею Збройних сил України, музею Кримського військового санаторію. Люблю історичну літературу, фантастику, сучасних авторів. Цікаві книги — опіум для мене. Я їх просто проковтую. Намагаюся супроводжувати читання певною дослідною роботою. Дочка знаходить відеокасети з теми, яка мене цікавить. Я аналізую, зіставляю. Це вельми захопливе заняття.

— У вас двоє дітей — Іван та Марія. Чи втілилися в них ваші мрії?

— Мабуть, це неправильно — бажати свого повторення в дітях. Вони мають залишатися самими собою. У чомусь мої діти переврешили мене, стали досконаліше. А десь ще не досягли бажаного. Але загалом я ними дуже задоволений. Син — капітан, військовий лікар, служить у госпіталі. Дочка навчається на факультеті міжнародного права в Національному університеті імені Т. Шевченка. Проте діти в мене не генеральські. У тому розумінні, що не «татів синок» і не «мамина дочка».

Олена ІВАШКО.

З досьє «ГУ»

Олександр КУЗЬМУК, народний депутат України по 129-му виборчому округу (Миколаївська область). Народився 17 квітня 1954 року в місті Славуті Хмельницької області. Закінчив Харківське гвардійське вище танкове командне училище, Військову академію бронетанкових військ, Міжнародний інститут управління, бізнесу та права, Академію Збройних сил України. З 1996 по 2001 рік — міністр оборони України. Безпартійний. Член Комітету Верховної Ради України з питань національної безпеки і оборони, депутатської фракції політичних партій Промисловців і підприємців України та «Трудова Україна». Лауреат Державної премії України в галузі науки і техніки. Учасник бойових дій. Одружений, має сина й дочку.

Відкладена реформа — пролог до президентських перегонів

АНАЛІЗ. ПРОГНОЗ

Зміни до Конституції набрали 294 голоси. Опозиція святкує перемогу. Парламентська більшість шукає відповідь на запитання: що сталося, чому не вистачило шести голосів для переходу від президентської до парламентсько-президентської моделі влади? Проте, схоже, готується і підгрунтя для того, щоб іще раз проголосувати законопроект про внесення змін до Основного Закону країни. Чи буде це рішення юридично вмотивоване, важко сказати. Недаремно інколи жартують: скільки юристів, стільки точок зору. Однак певні формальні підстави для цього, на нашу думку, таки є. Водночас можна стверджувати: загальновано не тільки політичну реформу, а й розвиток подій, пов'язаних з майбутніми президентськими перегонами.

Заокеанський посередник

І все-таки поява Джорджа Сороса в Україні у рік виборів нового глави нашої держави не випадкова. Проте заокеанський гість виступав не в ролі експортера «каштанової революції», що стверджували деякі колеги у своїх виданнях, а скоріш навпаки — у ролі «миротворця». Він не приховує своїх симпатій до лідера найбільшої парламентської фракції Віктора Ющенка. Водночас, схоже, враховує і політичну ситуацію в Україні, яка не йде ні в яке порівняння з грузинською, де соціально-економічна криза наклалася на конфлікт поколінь у владних коридорах. А тому не можна виключати того, що Джордж Сорос виступив посередником у майбутніх переговорах Президента України Леоніда Кучми і лідера фракції «Наша Україна», який поки що лідирує в опитуваннях електоральних уподобань.

Побічним підтвердженням цього стало підписання угоди між американським мільярдером і народним депутатом Віктором Пінчуком про спільне фінансування безоплатної юридичної допомоги українцям у вигляді «юридичних поліклінік». Водночас Леонід Кучма фактично підтримав дії Віктора Ющенка і його прихильників, які минулого тижня пікетували Кабінет Міністрів, вимагаючи від уряду Віктора Януковича витягнути із «заначки» 10 мільярдів гривень для підвищення мінімальної зарплати нашим співвітчизникам.

Тривожний місяць квітень

Саме тому другий весняний місяць може стати серйозним випробуванням і для уряду Віктора Януковича, і для парламентсько-урядової коаліції. Особливо після минулого четверга, коли голосів представників двох фракцій більшості — «Регіони України» і «Трудова Україна»—Партія промисловців і підприємців — не вистачило для прийняття позитивного рішення під час голосування за внесення змін до Конституції. Зауважимо, «Голос України» ще на початку року прогнозував складний період для Віктора Януковича. І у стосунках не тільки з опозицією, а й з главою держави. Особливо з огляду на невдалий результат політичної реформи.

Крім того, поява у кабінетах на вулиці Грушевського переважної більшості представників «донецьких», їхня агресивна поведінка щодо «дніпропетровців» уже викликає чимало нарікань з боку інших фінансово-політичних груп. І, схоже, конфлікт між ними поступово починає загострюватися. Про що свідчить тривала відсутність енергетичного міністра. Нагадаємо: ця посада за домовленостями між фракціями більшості належить групі «Демократичні ініціативи», яка, у свою чергу, переживає нині не кращі часи — її лави залишило чимало народних обранців.

Недаремно уже з'явилися прогнози щодо формування нової парламентської більшості на базі фракції «Наша Україна». А отже, і появи нового складу Кабінету Міністрів. У цьому випадку в ізоляції можуть опинитися не тільки об'єднані соціал-демократи, а й «Регіони України». Щоправда, за однієї умови — парламент таки повернеться до розгляду законопроекту про внесення змін до Конституції.

Хоча не можна виключати й іншого розвитку подій. Як відомо, Конституційний Суд приступив до вивчення подання Президента України щодо тлумачення положення Основного Закону про «припинення повноважень» парламенту, «якщо протягом тридцяти днів однієї чергової сесії пленарні засідання не можуть розпочатися». Отож напередодні президентських перегонів у нинішнього глави держави можуть з'явитися додаткові аргументи проти «непокірних» народних обранців і урядовців, які не вміють тримати слова.

Партійна розбудова починається знову

Власне, про ймовірність переговорів між главою держави і лідером фракції «Наша Україна» можуть свідчити повідомлення про те, що Віктор Ющенко хоче створити нову партію. Це дало підставу деяким аналітикам говорити про глибоку тріщину, котра пролягає між ним і його особливо радикальними прихильниками з колишнього національно-демократичного табору. Недаремно останнім часом у «Нашій Україні» на передній план вийшли представники депутатської групи «Разом», кістяк якої становлять аж ніяк не бідні народні обранці, що пройшли за персональним списком Віктора Ющенка. Водночас з'явилася нова партія, яку очолила народний депутат, відома співачка Оксана Білозір, що також свідчить про непрості процеси, які відбуваються у середовищі «нашоукраїнців».

Водночас власні партії захотіли мати і представники парламентської більшості. Так, свою політичну силу нині створюють харків'яни, які склали кістяк групи «Демократичні ініціативи». Отож не здивуюся, якщо у парламентські перегони 2006 року включиться не менш як півтори сотні партій і блоків. Життя — партійне — триває.

Володимир КОРОЛЮК.

Мал. Михайла САЧКА.

СПОРТ

Бій фаворитів відбувся...

Але попереду ще десять турів

Футбол. Чемпіонат країни. Вища ліга. 20-й тур. 10 квітня.

«Шахтар» — «Динамо». 2:4. Голи: Верпаковскіс, 17, Рінкон, 35, Левандовський, 45, Тимощук, 48, Леко, 61, Чернат, 87. Арбітр — Олександр Кран (Харків). Донецьк. РСК «Олімпійський». 25 000 глядачів.

«Шахтар»: Плетикоса, Попов, Стойкан, Пажин (Срна, 65), Рац, Тимощук, Бахарєв, Вукич (Зубов, 83), Левандовський, Воробей, Маріка (Брандау, 74).

«Динамо»: Шовковський, Саблич, Гавранчич, Яценко, Леко, Белькевич, Рінкон (Чернат, 80), Гіоане, Гусєв (Бідненко, 82), Каддурі, Верпаковскіс (Корніленко, 90+1).

«Дніпро» — «Чорноморець». 1:0. 7 000. Рикун, 83, з пенальті.

«Оболонь» — «Іллічівець». 0:2. 1 500. Шищенко, 21, Бойко, 31.

«Зірка» — «Металург» Д. 0:2. 2 500. Деметрадзе, 43, 77.

«Карпати» — «Ворскла-Нафтогаз». 0:1. 3 000. Целих, 90+2.

«Борисфен» — «Таврія». 1:0. 2 500. Мельник, 78.

«Металург» Зп — «Волинь». 0:0. 4 000. На 56-й хвилині з поля вилучено лучанина Назарова (два попередження).

«Кривбас» — «Арсенал». 1:1. 14 500. Алегбе, 76 — Наконечний, 33.

	В	Н	П	М	О
Динамо	15	4	1	44—14	49
Шахтар	14	3	3	39—16	45
Дніпро	12	5	3	32—14	41
Металург Д	9	6	5	33—23	33
Чорноморець	7	10	3	24—21	31
Оболонь	8	6	6	19—20	30
Арсенал	7	6	7	24—22	27
Волинь	6	4	10	16—25	22
Борисфен	6	4	10	12—21	22
Іллічівець	5	7	8	21—30	22
Металург Зп	5	6	9	15-22	21
Кривбас	5	6	9	15—23	21
Ворскла	5	6	9	15—27	21
Карпати	4	5	11	16—24	17
Таврія	3	8	9	10—18	17
Зірка	2	8	10	11—26	14

Чим сподобався прихильникам футболу матч у Донецьку? Насамперед високим напруженням, безкомпромісною боротьбою з першої і до останньої секунди протистояння. А головне те, що обидва суперники продемонстрували футбол найвищого гатунку. Такий класний матч, немає сумніву, прикрасив би будь-який з елітних чемпіонатів у Європі.

Говорити, аналізувати перебіг цієї захопливої зустрічі можна було б довго і ретельно. Але ліпше надамо можливість висловитися наставникам «Шахтаря» і «Динамо».

Бернд Шустер, за традицією, відзначався «скромністю» і великою «повагою» до суперника.

— Я розчарований, — сказав він. — Це була нещаслива зустріч для «Шахтаря», адже він заслуговував щонайменше нічиєї. Ми боролися, переважали, однак нам не пощастило. Не реалізували вигідні моменти, що мали. А от «Динамо» своїми шансами скористалося високоефективно. Це й стало вирішальним моментом у цьому матчі. У таких поєдинках доводиться ризикувати. Отож за рахунку 2:3 я зробив заміни. Однак ми пропустили третій м'яч, який став вирішальним.

Не певен, що потрібно звинувачувати воротаря у тому або іншому пропущеному м'ячі. Катастрофічні для нас атаки суперника починалися або в середній, або в лінії оборони. Головний відповідальний за все — я. І всю провину за невдачу беру на себе.

— Михайличенко сказав, що він тактично виграв дебют, віддавши ініціативу «Шахтареві», двічі забивши голи в контратаках. Ви згодні з цим?

— Ми були сильніші за «Динамо» в ігровому плані — і в Києві в першому колі, і сьогодні. Річ в іншому. «Динамо» приїхало до нас, маючи на очко більше. Отож ми змушені були більше атакувати.

— Чи не здається вам, що «Динамо» обіграло «Шахтар» завдяки перевазі в середній лінії?

— Ні. Приміром, Гавранчич не виграв дуелі у Вукича. Левандовський видав просто фантастичну гру, його ніхто не міг зупинити. Гадаю, що причини поразки полягають в іншому. Нам бракує останньої передачі або на Маріку, або на Вукича. І в завершенні атак у нас є проблеми.

Фото Володимира ТИМЧЕНКА.

— Чи не вважаєте ви, що в «Шахтаря» пропав синдром переможця?

— Сьогодні грали рівні за силами суперники. Перемогти могли й ми. Звичайно, поразки від «Кривбасу» і «Дніпра» були для нас, як кажуть, не обов'язкові. Але це футбол. Вважаю, що в нас ще є шанс стати чемпіонами...

Олексій Михайличенко:

— Це особливий матч. Протистояння «Шахтаря» і «Динамо» завжди має принциповий характер. І мета завжди одна — грати на перемогу. Утім, я не схильний стверджувати, що цей результат вирішально вплине на боротьбу за чемпіонство. Попереду ще десять матчів. І боротьба, побачите, буде запозята — до останньої гри.

Установку на гру наші футболісти, варто віддати їм належне, виконали, як кажуть, від «а» до «я». Зрозуміло, було нелегко нав'язати «Шахтареві» щільну опіку і позбавити його простору, бо в цьому колективі вдосталь кваліфікованих футболістів — технічних, швидких, неординарних. Те, як зіграла наша команда в обороні, заслуговує похвал. Звичайно, не обійшлося без помилок. Не треба забувати, що такі матчі завжди проходять у напруженій атмосфері.

Як на мене, цього разу ми стали свідками справжнього футболу, безкомпромісного, коли гра йде тільки на результат. Обидві команди діяли з високою самовіддачею. Але динамівці грали трохи злагодженіше. Результат, гадаю, цілком об'єктивний. Створювані нами моменти були набагато гостріші. Наша оборона не дозволила розгорнутися Вукичу, Вороб'ю і Бахарєву...

— А чи не забагато забитих м'ячів у такому поєдинку?

— Усі забиті м'ячі в цьому матчі — то маленькі шедеври. Хіба можна не відзначити голи Верпаковскіса і Левандовського або відмінний удар Тимощука?! Найкрасивішим, як на мене, був результативний удар Рінкона. Ефектно забивали Леко та Чернат у результаті контратак. Отже, окрім гострих єдиноборств, ми стали свідками прекрасно забитих м'ячів майстрами дуже високого класу.

— А які інші складові успіху «Динамо»?

— Упродовж усього ігрового часу ми мали вищі колективні швидкості. Тому футболісти «Шахтаря» трошки не встигали за нами. Ліпша витривалість динамівців, либонь, — наслідок їхньої кращої фізичної підготовки. Хоча всі ці оцінки поверхові, бо зроблено їх одразу після гри.

— Ви казали про виконання вашими підлеглими установки на всі сто відсотків. А хіба таке буває?

— Звісна річ, усім людям властиво помилятися. У першому таймі, наприклад, ми не так гостро діяли в атаці, як дозволяла ситуація. Втрачали м'ячі у простих обставинах, була перестраховка, намагалися уникнути найменшого ризику, у деяких моментах ми «губили» провідних футболістів «Шахтаря». І хоча гол Левандовського було виконано після прекрасної комбінації, однак проти нього не до кінця зіграли. Помилки, звичайно, були.

Якщо казати про Шовковського, то Олександр діяв здорово. Але і він припустився певних помилок, зокрема на виходах.

Невдача з багатьма запитаннями

Бокс. Лас-Вегас. У п'ятому раунді матчу за вакантний титул чемпіона світу в суперважкій вазі за версією WBO Володимир Кличко поступився американцеві Ланону Брюстеру. Після поєдинку наш боксер опинився у шпиталі, де в нього виявили різні порушення здоров'я. Зокрема, рівень цукру в його крові перевищував норму в чотири рази (діабет). Як усе сталося? Чому спортсмен, який напередодні не відчував жодного дискомфорту, раптом виявився таким хворим? Чому горезвісний ділок від боксу Дейв Кінг, знаючи про велику перевагу українця у класі і готовності, поставив велику суму грошей не на нього, а на Брюстера? Щось тут не збігається. Однак, сподіватимемося, з часом таки отримаємо відповіді на ці запитання.

Переможна репетиція

Португалія. XXII міжнародний турнір юніорських збірних (U-19). Переможцем стала збірна України (тренер Павло Яковенко). У завершальній зустрічі наші футболісти взяли гору над збірною Португалії — 2:1. Цей успіх принесли влучні удари Мілевського та Кравченка. Перед цим українці перемогли збірні Ірландії (3:2) та Норвегії (3:1).

Добірку підготував Віктор БРАНИЦЬКИЙ.

На знімку: атакує Маріс Верпаковскіс.

Газетний кіоск у міському пейзажі

Років шість тому у Донецьк приїхав польський журналіст. Рано-вранці вийшов з готелю й у сусідньому кіоску купив з десяток місцевих видань. І тут з подивом виявив, що всі газети — вчорашні... Пам'ятаю, яким здивованим був колега, коли розповідав про це: «Кому потрібні вчорашні новини?». На жаль, заперечити не було чого: свіжу пресу тоді привозили о дев'ятій ранку. Це був не кращий час і для газетярів, і для розповсюджувачів преси: кіосків у місті ставало дедалі менше і менше.

Сьогоднішні зміни, які переживає донецьке міське агентство «Союздрук», не можуть не подавати надії. З 1 січня цього року кіоски, розташовані в трьох центральних районах обласного центру — Ворошиловському, Калінінському і Київському, одержують свіжі газети вже до 7-ї години ранку. А наприкінці березня рання доставка стала правилом у віддалених Пролетарському і Будьонівському районах. На черзі — Кіровський і Ленінський райони. Нововведення відразу оцінили читачі, що встигають дорогою на роботу, чекаючи автобуса або тролейбуса, купити останній випуск улюбленого видання.

— Ми поставили за мету: до семи ранку доставляти газети в усі райони міста, — розповідає директор донецького міського агентства «Союздрук» Костянтин Медведєв. — Переводимо кіоски на дво- і трьохзмінний режим роботи для того, щоб наш читач міг придбати газети, журнали і о шостій ранку, і о восьмій вечора. Зокрема, з 6.00 до 22.00 відкриті кіоски на центральній площі Леніна, на вулиці Університетській біля магазину «Смарагд» і на залізничному вокзалі. І виторг відразу збільшився.

Кажуть, нове — це добре забуте старе. Однак продавцям періодики доводиться не тільки згадувати про традиції, а й відвойовувати здані позиції в прямому значенні слова. Якщо в 1995 році в обласному центрі було 220 кіосків, то сьогодні — 70. Тільки в минулому році з'явилися п'ять нових точок «Союздруку». Сучасні конструкції чудово вписалися в міський пейзаж. Але шлях до читача і покупця часом тернистий і складний.

Щоб одержати дозвіл на відведення землі, агентству потрібно звернутися до райвиконкому. Звертання розглядають спочатку архітектор і землевпорядник. Потім треба узгодження з 17(!) інстанцій: держгаз, водоканал, тепломережа, пожежні, санстанція, відділ культури, екологи... І тільки після наявності усього пакета документів з кожного кіоску засідає депутатська комісія, а питання про відведення землі виноситься на сесію міськради. У Донецьку дев'ять районів. І з кожною райрадою потрібно працювати.

За словами керівника міського агентства «Союздрук», на збирання дозволів іде не менш як рік. І для тих, хто продає газети, і для торговців пивом і сигаретами однаковий порядок одержання погоджень. А тим часом на оновленій центральній вулиці імені Артема купити газету стає проблемою.

— Пройдіть від центрального універмагу до кафе «Каприз», від Північного автовокзалу до залізничного вокзалу, від планетарію до Путилівського автовокзалу — не зустрінете жодного павільйону, — звертає увагу Костянтин Медведєв.

Що цікаво: попит на періодику не зменшується, а кількість точок «Союздруку» скорочується. Нині в агентстві працює 121 особа, з них 98 — кіоскери. Наприкінці 2003 — початку 2004 року на роботу було прийнято чотири інваліди: у такий спосіб підприємство прагне підтримати соціально незахищених громадян. Заробітну плату тут виплачують без затримок, з усіма необхідними нарахуваннями. Тільки торік у Пенсійний фонд сплачено 200 тисяч гривень, у фонд інвалідів — 3,8 тисячі, внесено 5 тисяч гривень комунального податку і податку на землю, 33 тисячі гривень внесків у фонди соціального страхування, 47 тисяч — за дозвіл на право торгівлі. Торгівля газетами вигідна місцевому бюджету. У міському агентстві хочуть відкрити 100 нових павільйонів і прийняти на роботу ще 200 кіоскерів і 30 працівників агентства. «Союздрук» прагне створювати нові робочі місця і збільшувати відрахування до міської скарбниці.

Показово, що навіть після закриття кіоску звичне місце все одно не пустує — тут процвітає стихійна торгівля газетами. У Донецьку сьогодні пресу розповсюджують дві великі оптові фірми і чотири малі, в яких зайнято в цілому близько 500 осіб.

— Жодна з цих фірм не платить такі податки, як ми, — продовжує Костянтин Медведєв. — У кращому разі, приватні розповсюджувачі працюють на єдиному податку.

Сьогодні агентство працює з 450 постачальниками і продає майже 800 найменувань газет і журналів. У тому числі щоденних місцевих і всеукраїнських видань, серед яких і «Голос України». І цю «монополію» поки що не порушує жоден з приватних розповсюджувачів. «Союздрук» стає ближчим до читача: є факти, коли постійним читачам кіоскери навіть приносять періодику додому. За кожним кіоском закріплено три-п'ять учасників війни чи інвалідів, що одержують газети безплатно. Агентство доставляє пресу в дитячі будинки, санаторії, виправні заклади. У «Союздруку» готові вислухати ваші пропозиції, скарги і думки. Дзвоніть у робочі дні за телефоном у Донецьку 335-81-83.

Ліна КУЩ.

На знімку: у кіосках «Союздруку» донеччани можуть знайти майже 800 найменувань газет і журналів.

ВІСТІ З ДІАСПОРИ

Наше вікно в Європу

Українському вільному університету, який працює у Мюнхені, — 83

На урочистостях з цієї нагоди були присутні офіційні особи, зокрема представник баварського уряду міністр культури, науки та освіти Ганс Цеетмайєр, представники консульств країн, що розміщуються у столиці Баварії, консул у справах культури та науки українського посольства в Берліні Василь Хименець, представник Генерального консульства України в Мюнхені Володимир Постних та багато інших почесних гостей.

Усі, хто виступав на вечорі, відзначали справжню унікальність УВУ, єдиного у своєму роді вищого навчального та наукового закладу за кордоном, який ще називають «українським вікном у Європу».

Заснований у січні 1921 року у Відні, він уже своєю назвою проголошував ідеї незалежності, високого духовного рівня української науки, культури, збереження їх та всіляко намагався передати ці традиції наступним поколінням. Але вже у жовтні університет переїхав до Праги, де для його діяльності було створено сприятливіші умови. Першим ректором УВУ був всесвітньо відомий учений Олександр Колесса. Мета УВУ тих часів — надати освіту, з урахуванням високих європейських стандартів, багатьом представникам молодого українства, що опинилися після революційного перевороту за межами своєї країни. Так, наприклад, у 1922—23 навчальному році в стінах УВУ в Празі навчалися 900 студентів. Вони отримували магістерські дипломи з філософії та міжнародного права. А хто хотів, той мав змогу навчатися та рости до доктора філософії і права. Але плідний «празький» період у діяльності університету був перерваний війною. А після неї УВУ опинився у столиці Баварії Мюнхені. І знову треба було вчити розгублених та кинутих напризволяще молодих людей, так званих переміщених осіб із численних таборів, що тут тоді розміщались, які хотіли здобути європейську освіту й добрі знання німецької та інших мов європейських країн.

Нині Український вільний університет є науковим та освітянським центром для студентів, що приїжджають безпосередньо з України, здебільшого тих, хто вже має вищу освіту.

«Головна мета діяльності нашого університету, — наголосив на урочистому вечорі нещодавно обраний новий ректор УВУ Альберт Кіпа, — це підвищення кваліфікації наших студентів — посланців України з урахуванням європейського та світового досвіду для подальшої успішної розбудови нашої незалежної Батьківщини». А міністр культури, науки та освіти Баварії Ганс Цеетмайєр назвав у своєму короткому вітанні УВУ «надійним мостом між умами і серцями українського та німецького народу».

Були не тільки промови. Видатному німецькому професору медицини, справжньому подвижнику в організації багатьох медичних та освітніх закладів для соціально слабозахищених дітей, автору багатьох праць з дитячої психології та загальної філософії Теодору Гельбрюгге, якого ще називають німецьким «доктором Споком», під час урочистостей вручили диплом почесного доктора філософії УВУ. А потім вшанували видатну письменницю, поетесу, літературного критика, перекладача, знавця 16 слов'янських мов, представницю українського зарубіжжя Анну-Галю Горбач. Їй було вручено спеціальну медаль Українського вільного університету за заслуги в розвитку україністики в Німеччині.

Закінчився урочистий вечір з нагоди 83-ї річниці Українського вільного університету виконанням відомого в усьому світі студентського гімну «Гаудеамус ігітур». Його, стоячи, співав увесь зал...

Неля ГЛУЗОВА.

Мюнхен.

Мелодія мовчки киває головою

НЕВІДОМА МУЗИКА

Буває, любиш композитора, котрий ще лише вчиться, його ще й немає за що любити. Але! Але саме від нього чекаєш музики, яка ще нікому невідома, вона тільки ваша, а ви — одного покоління.

Починати в музиці дуже важко, адже все вже написано до тебе! Та не тільки серед початківців нині дуже мало яскравих індивідуальностей. Можливо, соромляться усвідомлювати свою неповторність, вважаючи геніальним усе, крім свого. Дурних себелюбців, звичайно, до чорта, але ідеться не про них.

Ідеться про Катерину Лихуту.

Якось вона сказала: «Найцікавіше в музиці виражати себе, лише так композитор може створити щось неповторне». Мене змусили замислитися не так слова, як інтонація. У ній був бунт проти голого наслідування в мистецтві, але бунт якийсь спокійний і впевнений. А головне, що Катерина пише цікаву музику. Це синтез пізньоромантичної, джазової та української пісенної традицій. Джаз у цьому списку не випадковий, тому що з семи років вона навчалася гри на фортепіано в одного із провідних джазменів України — Костянтина Віленського.

Звичайно, у ранніх творах відчувалося наслідування традиції, сама Катерина не приховує цього.

Та ось я почула сонату для фортепіано і скрипки!.. Це був незвичайний стан душі, її внутрішній світ, втілений у звуки! Тоді я почала розуміти, що означає «виражати себе».

Жанр — цілком традиційний, конфлікт теж — між героєм і суспільством (знаєте, коли герой гине, а його ідеї ніби живуть). Цим нікого вже не здивуєш. Але дивує музична мова і концепція твору.

Концепція Катерини цікава тим, що людина (той самий герой) з самого початку усвідомлює свою неповторність, але дипломатично протидіє суспільній думці, не втрачаючи свого «Я». Колективна свідомість реалізується тут засобами джазу, і це показово, адже саме цей музичний стиль мав характер колективної імпровізації.

Перший розділ сонати — стихія почуттів і емоцій. Тут панує мелодія, що відображає внутрішній світ спонтанної людини, думки якої формуються в процесі викладу. Це нечасте вміння музиканта, адже легше написати необдуману банальність, ніж необдуману істину. А в чому істина? Вона — у відвертості! Цей твір дихає щирістю!

Я запитала у Катерини, як це вийшло, і здивувалася відповіді: «Я спеціально не слухала жодного подібного твору в цьому жанрі, боялася, що досвід попередніх композиторів вплине на мене...»

І ще кілька слів про «дипломатію» цієї п'єси. Уявіть, що ви опинилися в компанії, інтереси якої дратують вас. Ви або вступаєте в бурхливу дискусію за свої принципи, або, якщо ви розумніші, киваєте головою, але при цьому ні на секунду не відступаєте від своїх принципів!

Те саме і в творі К. Лихути. Особистість, яка спочатку заявляє про себе, раптом стикається з колективом, мета якого — підкорити. Джазовий початок виходить на перший план, ви вже не чуєте диспуту. Мелодія, яка є відображенням людини, наче ховається в куточку і мовчки киває головою, але зате в останньому розділі вона знову набуває свого початкового вигляду. Перемагає той, хто розумніший!

Зміст усього цього — збереження свого внутрішнього «Я», адже кожна людина — величезний непізнанний світ, його не можна підкорити безглуздим правилам...

Анастасія БАЛДІНА.

Досьє «ГУ»:

Катерина Лихута народилася 1981 року в Києві, у родині музикантів. Більшість родичів спеціалізувалися на джазі. Навчалася в музичній школі (клас фортепіано, пізніше — гітари), в училищі ім. Р. Глієра (джазовий факультет). Викладала в Дитячій Академії мистецтв. Знялася в двох випусках телепрограми «35 хвилин джазу», один із яких складався тільки з її творів. На другому курсі Національної музичної академії ім. П. Чайковського стала лауреатом конкурсу студентської пісні «Київський гаудеамус», написавши пісню «Україно моя» на власні вірші. Нині — студентка 4-го курсу НМАУ.

ФОТОФАКТ

Завершено подвижницький науково-видавничий проект — видання унікального чотиритомника «Листи до Михайла Коцюбинського». Робота здійснена Чернігівським музеєм письменника за допомоги столичних літературознавців.

На знімку: Михайлина Коцюбинська, Ігор Коцюбинський та Валерій Шевчук **(автор передмови)** на презентації видання в Києві, в Інституті літератури.

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

ВИСТАВКИ

У форматі мініатюр

У рамках Року Польщі в Миколаєві відкрито виставку екслібрисів. Колекцію з 398 мініатюрних робіт представив окружний музей у Тарнаві (Польща). В колекції — роботи, датовані початком XVIII сторіччя і до нашого часу. Найцінніші екземпляри — переважно твори невідомих авторів.

Сучасний польський екслібрис намагається вийти за рамки книжкового знаку. Це справжні витвори витонченого мистецтва, ексклюзивні та самодостатні. Знайомство з традиціями польської культури для миколаївців тільки розпочалося. В найближчі місяці у місті виступатимуть самодіяльні колективи з Щецина, в костьолі відкриється виставка фоторобіт, присвячена діяльності Папи Римського Іоанна Павла II, а наприкінці травня в Миколаєві відбудеться традиційний фестиваль слов'янських народів, в якому візьме участь і польська делегація.

Олена ІВАШКО.

Миколаїв.

А ЯК У НИХ?

Латвійські пенсіонери в чеканні реформ

На думку заступника директора департаменту соцстрахування і за сумісництвом завідувачки відділу пенсійної політики міністерства добробуту Латвії Інти Вановської, латвійська пенсійна система — найдосконаліша серед країн Східної Європи. Недаремно Польща також перейшла на неї.

Концепцію пенсійної реформи Сейм Латвії затвердив у 1995 р., але повністю вона має запрацювати лише близько 2008 року. Основана на шведській моделі, вона розроблена латвійцями за допомогою міжнародних інституцій. Система складається з трьох рівнів і забезпечує собі стабільність, усереднюючи демографічні та фінансові ризики, властиві кожному з рівнів.

Перший рівень — державна обов'язкова нефондована пенсійна схема, основана на принципі «солідарності поколінь». Її учасниками є особи, за яких і які самі платять соціальні внески. Торік обсяг соцвнесків становив 33,09% від зарплати, у т. ч. 20% — для пенсій за віком. Поступово (із зростанням відрахувань на 2-й рівень) відрахування на цьому рівні впадуть до 10%. Цей рівень працює з моменту прийняття концепції реформи. Ним охоплено майже півмільйона пенсіонерів за віком (усього ж у країні з населенням близько 2350 тис. — майже 600 000 пенсіонерів).

Торік у грудні середня пенсія становила 62,14 лата (609 грн.) у жінок і 71,81 лата (704 грн.) у чоловіків. Середня зарплата тоді ж була 154,57 лата, тож пенсія — на рівні 44% від неї. Водночас люди, які не мають виробничого стажу, одержують набагато менше — 35 латів. Є і протилежні приклади — 13 чоловік у країні мають пенсію понад 1000 латів.

Другий рівень пенсійної системи почав упроваджуватися з 1.07 2001 р. Це державна фондована система. Її сутність у тім, що частина внесків соцстрахування використовується для нагромадження пенсійного капіталу конкретного платника податку. Сьогодні це всього лиш 2% від зарплати, але до 2010 р. відсоток збільшиться до 10. Ці гроші держава інвестує, забезпечуючи додатковий дохід.

Громадянам у віці до 30 років пенсійні рахунки 2-го рівня відкриваються автоматично, а люди у віці 31—49 років можуть приєднатися добровільно. На сьогодні цим рівнем охоплено майже півмільйона душ, у т. ч. 138 000 — добровільно. Прибутковість вкладеного капіталу — близько 5%.

Є в латвійській пенсійній системі і третій рівень — він виник після прийняття 1.07 1998 р. закону "Про приватні пенсійні фонди". Наприкінці минулого року в Латвії діяло 5 таких фондів (у т. ч. один закритий, тобто для працівників конкретного підприємства). Вони охопили 26 000 учасників з капіталом у 19 млн. латів.

Вік виходу на пенсію (62 роки) до 2008 р. зрівняється у чоловіків і в жінок. Поточного року чоловіки виходитимуть на заслужений відпочинок у 62 роки, а жінки — в 60. У перехідний період можна вийти на пенсію і раніше, втративши її частину.

Правда, тих, хто бажає скористатися цією можливістю, небагато. Адже середня по країні пенсія в 67,65 лата і без того становить близько 72% вартості мінімального споживчого кошика.

Володимир СТРОЙ.

Номізма та її діти

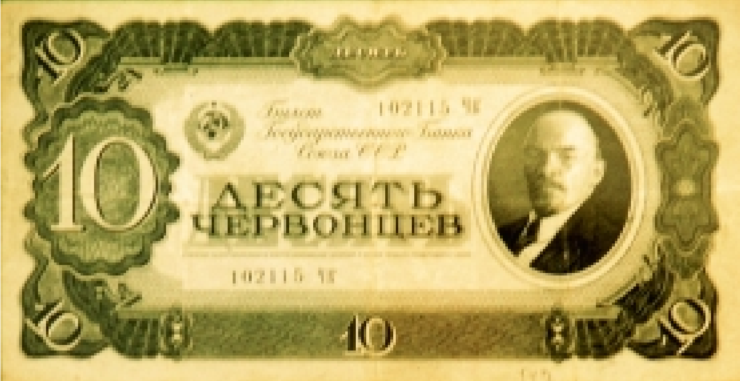
Фоторепортаж із Музею грошей НБУ

Розмахуюсь і щосили б'ю величезним молотом по ковадлу. Все навколо здригається й настає тиша. Я перебуваю у святая святих режимного приміщення Національного банку України. Ось щойно викарбував собі пам'ятний жетон відвідувача Музею грошей: з одного боку златник Володимира Великого, з іншого — емблема НБУ. Наш екскурсовод — головний експерт музею Наталя Стрижакова.

Монети з'явилися тільки в VII ст. до н. е. Тож спочатку розглядаємо «грошові одиниці» часів трипільської культури: крем'яні стрілки, мушлі каурі (видобуті аж з дна Індійського океану!), прясла, кам'яні молоти та сокири. Водночас дехто віддавав перевагу черепам: мешканці Соломонових островів —людським, аборигени острова Борнео — коров'ячим.

Зазираю в сусідню вітрину з експонатами — а там дельфіни! Саме таку форму мали перші монети на сучасних українських теренах, що карбувалися в грецьких містах Північного Причорномор'я. Поряд монети Римської імперії — тільки вони донесли сучасникам портрети всіх римських імператорів.

На арабських дірхемах портретів немає — Коран забороняв. Натомість на кожному срібному кружальці помічаю дірочку — праукраїнки носили намиста з дірхемів, кожна низка яких свідчила про наявність у їхніх чоловіків десяти тисяч таких монет. Уявляєте, як несолодко велося дружинам тогочасних мільйонерів!

А ось виблискує золотим черевцем візантійська номізма — тепер я знаю, звідкіля взялася «нумізматика»!

За часів розквіту Київської Русі карбувалися златники та срібляники. На златнику бачу портрет князя і напис: «Володимир на столі, а се його злато». На зворотному боці — Ісус Христос. А тризуб на одному зі срібляників точнісінько такий, як і його сучасний нащадок!

Переходжу до експозиції безмонетного періоду, коли на арену грошового обігу вперше виходить гривня — зливки срібла вагою близько 165—200 грамів.

Зачаровано розглядаю експонати найцікавішого в історії європейського грошового обігу періоду — XVI—XVII ст. Переді мною відкарбована в чеській Яхимовській долині (німецькою — Іоахімсталь) міжнародна валюта — іоахімсталяри. Казково красиві 28-грамові срібні монети згодом карбували по всій Європі. Німці називали їх талярами, французи — екю, іспанці — песо, англійці — кронами, американці — доларами, китайці — юанями. Українці називали таляри, скажімо, Іспанських Нідерландів «крижаками» — адже на них зображувався бургундський хрест, а нідерландські таляри з левами — «левками».

На тлі цієї грошово-мистецької ейфорії дуже сіренький вигляд має Московське царство. Місцевою грошовою одиницею були дрібні розклепані шматочки срібного дроту. Називалися вони, звісно, копійками, бо містили зображення Георгія Побєдоносця зі списом. Аби не розгубити своє багатство під час торговельних операцій, московські купці змушені були напихати цей капітал за щоки!

Петро І провів широкомасштабну грошову реформу. Відтоді з'явилися рублі з портретами російських самодержців. Ось тільки син Катерини II Павло від такої честі відмовився. Але Коран тут уже ні до чого — вся справа, можливо, в некрасивому профілі.

У 1917-му Центральна Рада вводить українські карбованці. Написи на них, окрім української, продубльовано ще й російською, польською та єврейською мовами. Гетьман Павло Скоропадський друкує карбованці та гривні. У цьому ж «грошовому» напрямі працювала й Директорія.

Завмираю біля грошей білих армій Денікіна та Корнілова. Вочевидь білогвардійці, як і личить справжнім чоловікам, найбільше шанували потужні машини та представниць прекрасної статі. На їхніх рублях — усуціль паровози та жінки. Ось тільки з купівельною спроможністю в цих зовні до біса привабливих банкнот не склалося — порівняно з українськими карбованцями та гривнями вони були мало не фантиками. Як і сила-силенна інших «валют», які друкували тоді мало не в кожному містечку.

А це наше недавнє минуле: жертва галопуючої інфляції купоно-карбованець та «валюта» Голозубинецької сільради Дунаєвецького району Хмельницької області.

В експозиції сучасних грошей світу звертаю увагу на «10-єврову» банкноту з автографом її дизайнера, українця за походженням Роберта Калини. А в однодоларовій банкноті з портретом Санта-Клауса найсмішнішим для мене є те, що вона справжня!

Головний зберігач музею Наталя Головацька

Напрочуд потужно Україна продукує ювілейні та пам'ятні монети. Є й сувенірна одногривнева банкнота. Наче звичайна, тільки... срібна!

А особливого колориту музею надає можливість власноручно викарбувати монету. Точнісінько так, як це робили багато століть тому!

Сергій ХОМІНСЬКИЙ.

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

СОКИ ЖИТТЯ ВІД «ХОРОЛУ»

На початку весняно-літнього оздоровчого сезону в миргородському санаторії «Хорол» встановили новинку — біорегулятор. Медичний прилад швидко набув популярності серед пацієнтів оздоровниці.

— Завдяки чому? — цікавимося в головного лікаря, депутата міськради Олександра Гавловського.

Він бере в руки молоді пагони берези і прислуховується.

— Сік ожив. Отак і кров у людських жилах несе життя. А щоб кровообіг був потужніший і застосовують цей пристрій. І ті пацієнти, які ще донедавна не могли самостійно рухатись, а це зазвичай хворі на цукровий діабет, після курсу лікування в нас стають на ноги, немов народжуються вдруге. Вони найкраще знають ціну біорегулятора.

Для санаторію «Хорол», що традиційно спеціалізований на лікуванні шлунково-кишкових хвороб унікальною хлоридно-натрієвою джерельною миргородською водою, новинкою є і обладнана тут спелеокамера. Тобто штучно створена соляна шахта на кшталт лікувальні в Солотвині на Закарпатті. До речі, соляні блоки, якими викладено стіни, підлогу та стелю в миргородській спелеокамері, завезено саме звідти. Ефективність процедур досить висока й по суті нічим не поступається лікуванню в Закарпатті. Пацієнти, а їх 50—60 осіб щодня, схвально відгукуються про відвідини «солянки», як тут всерйоз і жартома називають спелеокамеру.

Уже сьомий рік у санаторії «Хорол» успішно діє і відділення для оздоровлення та підготовки до пологів вагітних жінок. Вони отримують безплатні путівки. Пацієнтками відділення були більш як п'ять тисяч жінок, які готувалися стати матерями.

— Як за великим рахунком, — каже завідувачка відділення Тетяна Федорченко, — ми працюємо на передньому краї державної програми «Діти України».

— У санаторії для майбутніх породіль діє школа молодих матерів, — додає заступник головного лікаря Таїсія Поліщук. — Є обладнаний сучасними тренажерами зал лікувальної фізкультури. З урахуванням стану здоров'я кожної пацієнтки всім надається шестиразове висококопоживне харчування. Протягом 24 діб перебування в «Хоролі» кожна майбутня мати має мудрих і кваліфікованих порадників та помічників.

Попри труднощі переходу до ринку в санаторії «Хорол» готові оздоровити за рік не менш як п'ять тисяч пацієнтів. Пік сезону вже на підході.

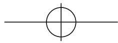
Григорій ГРИНЬ,
Леонард НІКОЛАЄНКО.

Полтавська область.

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

СУСПІЛЬСТВО

Порушниками стали генератори на атомних станціях...

НОТАТКИ З ПРИВОДУ

Кілька днів тому було поширено чутки про аварію на Хмельницькій АЕС. Роз'яснення з цього приводу було в інформації «Нульовий рівень», надрукованій в нашій газеті за 28 березня. Нагадаю: НАЕК «Енергоатом» повідомила громадськість через електронну пошту, що на ХАЕС спрацювала автоматична система захисту. А в Держкомітеті ядерного регулювання уточнили: в генераторі першого енергоблока сталося коротке замикання.

Начебто дріб'язкове розходження в інформаціях, але воно насторожує. Адже не треба довго пояснювати, що трапляється від коротких замикань в електромережах виробничого й побутового устаткування, житлових і службових приміщеннях.

А ось інформація про технічні неполадки на сусідній, Рівненській АЕС.

О 15 годині 54 хвилини 27 березня «після проведення поточного ремонту під'єднано до енергомережі блок №4» цієї станції. Погодьтеся, приємна новина.

Та 29 березня надходять повідомлення про технічні неполадки на РАЕС.

Держатомрегулювання: «29 березня о 1 годині 35 хвилин через коротке замикання на генераторному вимикачі від'єднано від мережі третій енергоблок Рівненської АЕС... Станом на 7.00 надійшла заявка на пуск енергоблока о 12.00 30 березня».

НАЕК «Енергоатом»: «Тривають додаткові налагоджувальні роботи на третьому енергоблоці Рівненської АЕС. Відповідно до норм безпеки вчора потужність енергоблока було знижено з 80 до 40 відсотків у зв'язку з діями землящого захисту в мережі генератора напруги, які призвели до від'єднання турбогенератора №5 (ТГ-5) блока №3...»

Енергоблок під'єднали до енергомережі. Але не о 12.00 30, а о 6.20 31 березня. Про це компанія «Енергоатом» повідомила вранці 31 березня.

У рамках шкали події класифікують за сімома рівнями. Від четвертого до останнього — це «аварії». Сьомий — схожий на Чорнобильську катастрофу

Добре, що енергоблок знову запрацював. Та акцентую увагу не на тому, що не було дотримано терміну його під'єднання, зазначеного в заявці.

На певні тривожні роздуми наштовхує продовження інформації НАЕК від 29 березня, яку назвали «Безпека — головний пріоритет «Енергоатома». Цитую другий абзац. «Після проведення розслідування цієї події (в інформації НАЕК — зниження потужності третього енергоблока, Держкоматомрегулювання — його від'єднано через коротке замикання на генераторному вимикачі — Я. Г.) було присвоєно оцінку «поза шкалою» за міжнародною шкалою INES. Порушень умов безпечної експлуатації немає... Радіаційний, протипожежний, екологічний стан на РАЕС та прилеглій території не змінювався і перебуває у межах діючих норм. Безпека функціонування блоків — одне з головних завдань, які ставить перед собою НАЕК «Енергоатом»...»

Добре, що немає порушень і радіаційна безпека в нормі. Але чому тоді такі не схожі й не тотожні повідомлення компанії і головного державного органу ядерного регулювання?

Наша довідка

INES — міжнародна інформаційна служба

У своєму повідомленні компанія «Енергоатом» згадала міжнародну шкалу INES. Що це таке? Її розроблено групою експертів із різних країн 1989 року. У березні 1990 року під егідою МАГАТЕ та Агентства з ядерної енергетики Організації економічного співробітництва та розвитку її запроваджено для оперативної передачі засобам масової інформації та громадськості повідомлень про події, які трапляються на атомних станціях та інших об'єктах світу. Нині цією шкалою користуються 60 країн-членів мережі зв'язку INES. За її допомогою можна легко оцінити значимість подій з точки зору ядерної та радіаційної безпеки.

У рамках шкали події класифікують за сімома рівнями. Від четвертого до останнього — це «аварії». Сьомий — схожий на Чорнобильську катастрофу. Від першого до четвертого — «інциденти». Четвертий рівень — це вже небезпека для життя. Неважливі події, з погляду безпеки, класифікуються нижче шкали рівнем 0 і мають назву «відхилення». Події, які не стосуються безпеки, не входять до цієї системи оцінки і позначають «поза шкалою».

Торік в Україні в роботі енергоблоків України було зафіксовано 39 порушень за цією міжнародною шкалою з рівнями переважно «поза шкалою», «0», «відхилення». Але було три порушення за рівнем «1» або «аномалія».

Яків ГАЛЬЧЕНКО.

Київ.

«ЛІКАРНЯНИЙ ЛИСТОК»

— Здрастуйте, безплатний лікарю! — Здрастуйте, безнадійно хворий!

Помилки лікарів. Хто виправить?

ІСТОРІЯ ХВОРОБИ

Тема лікарських помилок, навмисно сфальсифікованих діагнозів, як і раніше, актуальна в нашому суспільстві. Ми розповімо лише про кілька випадків, що стали відомі нам, але таких страшних медичних ситуацій, на жаль, багато...

У родині Е. була одна-єдина дитина. Одного разу син застудився... Розповідає батько хлопчика:

— Це була звичайна застуда, лор-лікар у поліклініці визначив — у дитини гайморит і наполягав на промиванні гайморової пазухи носа. Дружина заборонила синові погоджуватися на будь-які проколи і поїхала на роботу, але лікар все-таки переконав його зробити промивання... Певно, у поліклініці наполягали на цій процедурі, тому що за неї потрібно платити... У кабінеті нікого не було. Відразу після проколу син знепритомнів і упав у кому. Коли я примчав до поліклініки, він лежав весь у крові, був у комі. Реанімаційна бригада так і не врятувала хлопчика. Що відбулося, ніхто сказати не може або не хоче. Можливо, через неправильний прокол у мозок потрапило повітря, тому син помер. Лікарі констатували смерть від повітряної емболії...

Справа В. В. Стіславської вразила багатьох...

— Мене поклали до криворізької лікарні з діагнозом: камінь у нирках, прооперували і прописали антибіотик мономіцин. Він виявився дуже небезпечним і токсичним для мене і дав серйозні ускладнення, зокрема на тазостегнові суглоби, уші, очі. Після лікування цим страшним антибіотиком життя моя круто змінилося... Я вже давно ходжу на милицях, втратила слух, почала сліпнути. На обох очах довелося робити операції. Зараз у мене в очах два штучні кришталика. Не одразу я стала боротися: лікувалася, перенесла ще сім операцій. Потім мономіцин заборонили. Медики не зізнавалися, що винні в тому, що сталося. Винних немає.

РЕЦЕПТ

Поради людині, котра опинилася в такій ситуації

По-перше, ніколи не зневірятися.

По-друге, негайно звернутися по кваліфіковану юридичну допомогу:

— до адвоката,

— із заявами до прокуратури,

— до вищих органів охорони здоров'я.

Для подачі позову до суду про відшкодування матеріальної і моральної шкоди зберігайте всі медичні документи, чеки і квитанції на лікування та ліки.

Найчастіше ті, хто постраждав від неякісного лікування, видужавши, мовчать про те, що сталося, небезпечний факт залишається утаєним і в результаті горе-лікарі продовжують безкарно працювати і погроза такого так званого лікування дамокловим мечем нависає над кожним, хто до них потрапляє.

Світлана ТОРОПЧИНА-АГАЛАКОВА, адвокат.

ДІАГНОЗ

МОЗ попереджає:

здоров'я населення від нього не залежить. Хіба що на 10 відсотків

Сьогодні у всьому світі основний акцент діяльності закладів охорони здоров'я робиться на попередження захворюваності. За рекомендаціями ВООЗ, головна увага має приділятися профілактиці та збереженню здоров'я населення. На прес-конференції з нагоди акції «Здорова нація — сильна держава», що проходила за підтримки Міністерства охорони здоров'я України, йшлося про необхідність профілактичних заходів та просвітницької роботи серед населення. Саме ці напрями роботи, на думку фахівців, зможуть дати позитивні результати щодо поліпшення стану здоров'я населення нашої країни, **повідомляє прес-служба МОЗ.**

Дані досліджень свідчать, що від медичних працівників залежить лише 8—10 відсотків здоров'я громадян.

Заступник Міністра охорони здоров'я України Володимир Загородній зазначив:

— Сьогодні ми мусимо донести до кожної людини, що стан здоров'я залежить від неї, її звичок, способу життя, охорони навколишнього середовища, попередження травматизму тощо.

У наш час, коли забрудненість навколишнього середовища та техногенні чинники істотно впливають на стан здоров'я, коли напруженість у суспільстві викликає хронічний стрес, коли виникають нові збудники небезпечних інфекцій, охорона здоров'я населення стає дедалі більше проблемою загальносоціальною. Тому не можна всю відповідальність за стан здоров'я покладати на систему охорони здоров'я. Ось офіційна позиція вітчизняного медичного відомства.

Фото Олександра ВОСКРЕСЕНСЬКОГО.

МОЗ попереджає: вживання алкоголю, наркотиків або куріння за кермом, а також неуважність водіїв і пішоходів може призвести до летальних наслідків. МОЗ також наголошує на тому, що виникнення дорожньо-транспортних пригод залежить від особистої відповідальності кожного з нас за своє життя та життя інших.

На знімку: показові навчання з надання медичної допомоги постраждалим унаслідок ДТП.

Сам собі хворий

Чесно кажучи, висновки, викладені в меморандумі Міністерства охорони здоров'я, не можуть претендувати на відкриття в галузі медицини. Мало того, аксіома — хворобі легше запобігти, ніж її лікувати — була відома не одному поколінню медиків і пацієнтів у нашій країні. І система профілактичних заходів ще недавно становила основу медичної допомоги населенню. Отут ми знову відкриваємо для себе Америку!

Втім, там до здоров'я нації ставляться трохи інакше. І здоровий спосіб життя — це усвідомлений вибір кожного громадянина, підкріплений державною політикою. А в нашому випадку ідея профілактики здорового способу життя, до якого раптом прийшло відомство, котре за обов'язком державної служби охороняє самопочуття співгромадян, більше схожа на перекладання відповідальності... або ж на діагноз власної неспроможності. Але що все-таки мали на увазі чиновники від медицини? Невже те, що в усіх своїх болячках пацієнт винен сам? Певною мірою, можливо.

Схоже, Мінохорони здоров'я збирається провести в країні тотальну вакцинацію громадян від безвідповідальності за своє здоров'я. На цю ін'єкцію в нього повинно вистачити коштів.

Під «Лікарняним листком» підписалася Ольга ВАУЛІНА.

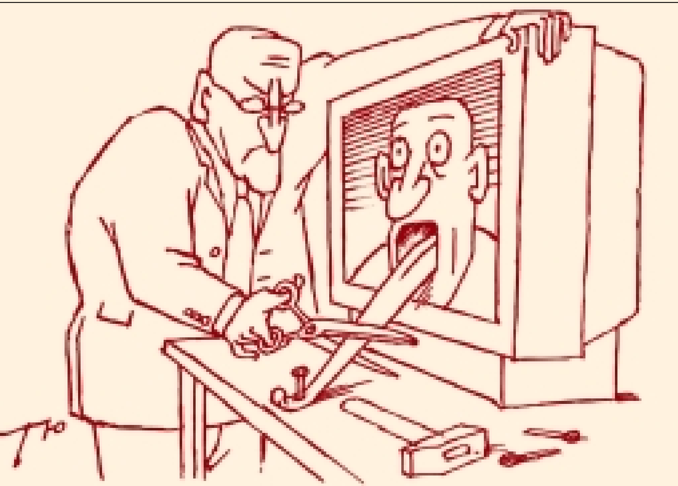

Від ведучої

Сьогоднішня сторінка сенсаційна! Події, що виходять за рамки звичного, бувають різні: великі й малі, тихі й гучні, місцеві, особисті... Та коли відбувається щось ТАКЕ — пояснення зазвичай зайві. Тож і ми ставимо на цьому крапку. Читайте про наші сенсації.

Ірина БУЛАНЕНКО.

Мал. Сергія ТЮНІНА.

Чи існує прихована цензура карикатури?

Так, вважає президент благодійної організації «Митці» Володимир Казаневський. Саме через це у багатьох українських карикатуристів пропадає бажання малювати «гострі» роботи на відомих політиків, бо вони залишаються незатребуваними.

Однак під час президентської кампанії засоби масової інформації відчуватимуть особливу потребу в гострій політичній і соціальній карикатурі, і незалежна карикатура в цей час може стати каталізатором свободи слова. Наприклад, у Москві напередодні президентських виборів було проведено виставку плакатів і карикатур російських авторів, присвячену Володимирові Путіну, на якій демонструвалися «досить гострі роботи», розповів Володимир Казаневський на прес-конференції за підсумками роботи семінару «Свобода слова у карикатурі». Він висловив сумнів, що таке можуть дозволити провести в Україні, **повідомляє УНІАН.**

СЕНСАЦІЯ

У Чернігові винайдено вічний двигун!

Перші спроби створити вічний двигун датуються XIII сторіччям. У Франції в 1775 році Академія наук вирішила не брати до розгляду такі винаходи, вважаючи їх безперспективними та нереальними.

Чернігівець Василь Беца в 1999 р. теж отримав із відповідних інстанцій негативні висновки на свою розробку. У відповідях фігурував скепсис: мовляв, «експерти вважають, що заявлений винахід не відповідає умовам патентоспроможності», тощо. Йому надіслали ксерокопії з поважних енциклопедій, де йшлося про вічний двигун як уявну, але нездійсненну машину.

Та винахідник не здавався. Навчання в Ужгородському університеті на фізфаці, багаторічна робота у науковому інституті «Хімтекстильмаш» допомогли йому науково обґрунтувати і деталізувати мовою формул свій винахід. Зрештою після п'ятирічного розгляду Державний департамент інтелектуальної власності України видав Василю Беці патент на винахід з назвою «Саморухомий механізм».

...Ми зустрілися з винахідником удома. Прилад — «вічний двигун» стояв у розібраному вигляді на столі у вітальні. Василь Васильович розклав його на частини: боїться, що його розробку кожен тямущий фізик може «позичити» і використати як першовідкривач. Хоча на сторожі його інтересів усе-таки стоїть патентна служба зі своїм висновком.

— Задум створити вічний двигун з'явився ще під час навчання в університеті, — розповів В. Беца. — Але тоді я, чесно кажучи, опустив руки, бо офіційна наука дала вердикт: усе це безнадійна справа.

І все ж у 1990-х ідея знову захопила автора кількох раціоналізаторських пропозицій та винаходів. Ламав голову, думав, креслив схеми. Зрештою, зрозумів, що вихід знайдено. Саморухомий механізм Беци — це прилад-колесо, яке крутиться за рахунок гравітації (земного тяжіння) та взаємодії магнітів. На думку дослідника, винахід дасть можливість розв'язати багато світових проблем. Адже саморухомий механізм може давати «на-гора» екологічно чисту енергію.

— Пройде деякий час, — каже Василь Васильович, — і з'являться і великі, і невеличкі дешеві мобільні електростанції, які вироблятимуть, наприклад, струм для будинку, кварталу.

Сергій ПАВЛЕНКО.

Чернігів.

На знімку: винахідник Василь Беца.

Фото автора.

ДАЛІ БУДЕ

Алі–Шах не Алі–Баба

Пакистанець завоював довіру жителів Малої Лепетихи без магії

ХАРАКТЕРИ

Кілька місяців тому у херсонській глибинці сталася тиха сенсація: сільським головою Малої Лепетихи місцевий електорат обрав... пуштуна, донедавна громадянина Пакистану! Відтепер для сільського голови Гохара Алі-Шаха Україна — не «заграниця», а друга батьківщина.

Село Мала Лепетиха, що кілометрів за сім від райцентру Велика Лепетиха, чимале — 534 двори і майже 2400 мешканців. На дверях сільради — оголошення: всі довідки видають лише після проходження флюорографії. «Таке міг написати тільки медик», — промайнуло в думках.

— За професією я — лікар, — посміхається господар кабінету. — Закінчив Запорізький медичний університет, працював головним лікарем Малолепетиської амбулаторії. Як потрапив сюди? Чотири роки тому за сімейними обставинами: моя дружина з цього села. Можна вважати, що з Україною мене з'єднало кохання.

— А чому розпрощалися з улюбленою професією?

— Нинішня посада не заважає мені залишатися лікарем. Закон дозволяє. Із задоволенням узяв півставки лікаря в сільській амбулаторії. Працюю по вихідних, після роботи... Розумієте, в сільській глибинці не так просто відмовитися від медичної практики: люди постійно звертаються, просять допомогти. Це мій професійний обов'язок.

Присягу посадової особи місцевого самоврядування Гохар Хазратович склав у залі засідань Малолепетиської сільради. Українською мовою. Ніч не спав, а текст вивчив. Тепер ось уже сесії сільради намагається вести виключно українською.

Але мовна проблема, мабуть, найлегша з тих, які навалилися на новообраного голову. Два роки Мала Лепетиха без води, возять її пожежними машинами, набирають із копанок! Ця проблема не давала спокою Гохару ще коли він був сільським лікарем, а тепер і поготів. Обійшов село, вивчив особливості місцевості, порадився із спеціалістами і ... намалював карту-схему будівництва трубопровідної мережі для подачі питної води до кожної сільської садиби!

— Нам потрібен спонсор, який не пошкодував би 100 тисяч на водопостачання села. Якби такий знайшовся, я вивів би все село молитися за його здоров'я. Я не погоджуюся з вашими фахівцями, котрі стверджують, начебто комунальне господарство — збиткова справа. Я доведу, що це вигідно. Мій план передбачає цілодобову подачу води із розрахунку 400 літрів на кожного мешканця. Обов'язково встановимо лічильники, тарифи також будуть різними: для пиття, для поливу — з урахуванням норм, які затвердить сесія сільради.

А ще Гохар планує відновити вуличне освітлення, відремонтувати Будинок культури, дитячий садок, налагодити підвезення дітей із сусідньої Дмитрівки до школи, впроваджувати програму комп'ютеризації.

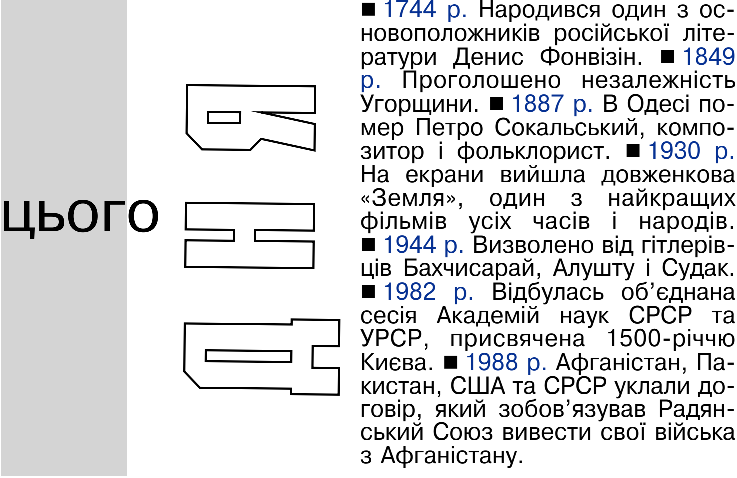
Гохар Алі-Шах вважає себе найщасливішою людиною.

— У мене є кохана дружина і двоє чудових синів — Імран і Фавад. До речі, вони розмовляють українською, російською, урду, володіють пуштунським наріччям, — каже мій співрозмовник. — Я хочу жити тільки у Малій Лепетисі. Або в Пакистані. А коли мені важко, молюся: дай, Боже, здоров'я всім людям. Дай, Боже, розуму Верховній Раді. Дай, Боже, щоб не було зла навколо. Дай, Боже, щоб усе було за Конституцією.

Софія СЕРЕБРЯКОВА.

Фото автора.

■ 1744 р. Народився один з основоположників російської літератури Денис Фонвізін. ■ 1849 р. Проголошено незалежність Угорщини. ■ 1887 р. В Одесі помер Петро Сокальський, композитор і фольклорист. ■ 1930 р. На екрани вийшла довженкова «Земля», один з найкращих фільмів усіх часів і народів. ■ 1944 р. Визволено від гітлерівців Бахчисарай, Алушту і Судак. ■ 1982 р. Відбулась об'єднана сесія Академій наук СРСР та УРСР, присвячена 1500-річчю Києва. ■ 1988 р. Афганістан, Пакистан, США та СРСР уклали договір, який зобов'язував Радянський Союз вивести свої війська з Афганістану.

ВИСТАВКИ

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

Мистецтво без матрьошок

Виставка робіт народних майстрів відбулася у Національній парламентській бібліотеці

Кожна з експозицій, організованих ПП «Верещинські» разом з музеєм Івана Гончара, стає для відвідувачів своєрідним відкриттям. Насамперед тому, що тут збираються майстри, які працюють в автентичних народних традиціях. Сьогодні в столиці практично немає де купити такий сувенір чи вжиткову річ. Відомий Андріївський узвіз переповнений радянською символікою (розрахованою на увагу й гаманці іноземців), матрьошками і псевдонародними сувенірами, які зазвичай не мають нічого спільного з традиційним українським мистецтвом. На виставці представлено оригінальні знахідки в технологіях, формах, матеріалах, які створювалися віками і передавалися з покоління в покоління.

ОТАКОЇ!

Галичу додали 608 років

Давня столиця Галицько-Волинського князівства місто Галич, що на Прикарпатті, додала у віці шість століть! Науковці офіційно ввели нову дату першої писемної згадки про місто — 290 рік від народження Ісуса Христа. Досі такою датою вважали 898 рік і прикарпатці ще добре пам'ятають, як п'ять з половиною років тому Галич урочисто відзначав своє 1100-річчя.

Вік міста вдалося продовжити завдяки дослідженню старшого наукового співробітника Національного заповідника «Давній Галич» Івана Драбчука, книжка якого «Пристань віків» щойно вийшла з друку і викликала великий інтерес, бо розкриває маловідомі сторінки історії Галича і землі Галицької. У ній, зокрема, йдеться про повідомлення готського історика Йордана, в якому згадується про битву між племенами готів і гепідів біля міста «Galtis», а точніше «Galitis», що на Прикарпатті. Це й стало новою точкою відліку, від якої історики тепер відштовхуються під час визначення довголіття Галича.

Дарина НАЗАРЧУК.

Івано-Франківська область.

Полонянка Славутича

На Дніпрі біля Хортиці почалися підводні роботи з урятування унікальної пам'ятки нашої історії — бригантини Дніпровської флотилії XVIII століття

Як ми вже повідомляли, кілька років тому запорізькі археологи-підводники Валерій Нефьодов і Максим Остапенко, досліджуючи після сильного весняного паводку русло Славутича, знайшли біля острова Хортиця рештки суден Дніпровської флотилії часів російсько-турецької війни 1736—1739 років. Одне з них — козацьку чайку — підняли на поверхню і нині триває його реставрація. Інші кораблі XVIII століття, які будували для флоту Петра Першого на корабельні поблизу Хортиці, як і раніше, спочивають на дні Славутича. Серед них — однощоглова бригантина.

Дніпровська флотилія налічувала більш як чотири сотні суден — галери, дубель-шлюпки, козацькі чайки, бригантини. Вітрильно-гребні бригантини, що мали на озброєнні від чотирьох до восьми гармат, сягали в довжину 20 метрів і брали на борт до 60 осіб команди.

Археологи-підводники вважають, що наша бригантина збереглася непогано, хоча її корпус постійно руйнують водяні потоки. Через півтора-два роки від унікальної пам'ятки історії взагалі могло б не залишитись і сліду. Однак...

Спільними зусиллями підняти бригантину з глибин Славутича і реставрувати її взялася створена з ініціативи відомого музиканта Андрія Макаревича громадська організація «Запорізька бригантина». Ентузіасти мають намір здійснити не тільки підйом унікального судна. Вони хочуть створити Музей Дніпра — своєрідний музей річки, аналогів якому, мабуть, немає в жодній країні. Що ж, маючи козацьку чайку, бригантину і ще вісім досить добре збережених решток суден, цілком логічно вести мову про «флотську» частину експозиції музею.

Час урятування унікальної бригантини настав. Гідроархеологи вже розпочали підготовчі роботи з підняття судна. За чотири з лишком року звільнена від мулу бригантина обросла шаром черепашок, яких краще позбутися під водою. А вже потім за допомогою спеціальної техніки розпочнуться широкомасштабні розкопки судна.

«Зміна» аквалангіста триває дві години. А за день археолог-підводник опускається на дно Славутича двічі. За словами Валерія Нефьодова і Максима Остапенка, працювати нині під водою на глибині 10—15 метрів навіть у спеціальних костюмах геть не жарко, натомість видимість — до десяти метрів.

Після перших занурень гідроархеологи вже знайшли біля бригантини гарматні ядра, предмети побуту, корабельні інструменти. Ці та інші знахідки, що очікують відважних нирців, розкажуть ще про одну сторінку нашої історії — про розвиток українського суднобудування.

Підняти бригантину з дніпровських вод, де вона пролежала майже 300 років, планують в червні-липні нинішнього року.

Олександр АБЛІЦОВ.

Запоріжжя.

Фото Бориса ДВОРНОГО (Укрінформ).

В етнографічному комплексі «Козацька залога», що на території кінного театру Хортиці, представлено археологічні знахідки острова

Голос України

Редактор номера Віталій ЖЕЖЕРА.

Редколегія: Леонід БРОВЧЕНКО, Анатолій ГОРЛОВ, Сергій ДЕМСЬКИЙ, Віталій ЖЕЖЕРА, Іван ІЛЛЯШ, Світлана ПИСАРЕНКО, Віталій СУДДЯ.

Головний редактор Анатолій ГОРЛОВ.

- За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець.
- Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.
- За точність викладених фактів відповідальність несе автор.
- Рукописів не повертаємо.
- Листування з читачами — тільки на сторінках газети.
- При використанні наших публікацій посилання на «Голос України» обов'язкове.

(р) Платні матеріали.

Свідоцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання—КВ № 1 від 26.05.1994 р.

Ціна договірна

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами.

Передплатні індекси: для індивідуальних передплатників — 40224, для підприємств і організацій — 60955. Загальний тираж 159037.

Комбінат друку видавництва «Преса України». 03047, Київ-47, проспект Перемоги, 50. Фотоформи виготовлено в КЦ редакції газети «Голос України»

Зам. 3011068. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 0

Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Адреса редакції: 03047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.

ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 454-84-92; телефакс — 234-72-54; відділ реклами — 449-72-53, 454-81-34, 454-81-44; телефакс — 449-85-62.

E-mail: mail@golos.com.ua — загальний
reklama@golos.com.ua — відділ реклами
let@golos.com.ua — відділ листів
foto@golos.com.ua — відділ ілюстрацій

Internet: http://uamedia.visti.net/golos

Передплата на газету «Голос України» (on-line) за адресою: www.dnepropochta.dp.ua; www.presa.ua

При підготовці матеріалів використовується інформаційно-пошукова система Верховної Ради України «Законодавство»